

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

Published by Ukrainian National Women's League of America, Inc. 4936 N. 13th St. Philadelphia, Pa. 19141

Артемій Кирилюк:

Краєвид, олія

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Жовтень ч. 8. October 1971

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XXVIII, ЖОВТЕНЬ Ч. 8.

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня
 Редагує Колегія — Лідія Бурачинська.
 Рута Галібей, д-р Наталя Ішук, Олена Лотоцька, Уляна Любович, Марія Оджинська, Ірина Пеленська, Марта Тарнавська, Наталя Чапленко.

Листування й передплату висилати на адресу:

4936 N. 13th St.
 Philadelphia, Pa. 19141
 Tel. DA 4-7304

Річна передплата в ЗДА і Канаді від січня 1970 \$6.00
 Піврічна передплата \$3.00
 Річна передплата в Англії 2 ф. ст.
 Річна передплата в Австралії 4 а. д.
 Річна передплата у Франції 15 н. фр.
 Річна передплата в Німеччині 12 н. м.
 Річна передплата в Бельгії 150 б. фр.
 В інших країнах рівноварт. 5 ам. дол.
 Поодиноке число 60 центів

З М І С Т:

В. Стус: Пам'яті Алли Горської
 За вплив на хід подій
Л. Б.: У боротьбі за українську духовність
В. Андрушків: Новий почин наших Світличок
І. Винницька: Великий Намаджіру
В. Лубенець: Енджі Брукс
МЗО: Прийняття
Л. Буря: У розмові з журналісткою
І. Гриневич: Думки з нагоди ювілею
 Наша етнографічна збірка
 Молоді лікарки
А. Бараник: Осіння увага бульбовикам
 Із старих садіб
 Свитки тепер у моді
 По Базарах США
А. Riznyk: A Word from the Vice-President
О. Telіha: х х х х
Н. Забіла: Ясоччин садок
П. Кізко: Акростих
К. Перелісна: Швачка
Г. Демченко: Синичка
В. Чо: Муся
 Калиточка
І. Борисова: З минулого й пережитого

На обгортці:

Світлина на обгортці — це репродукція олій Артемія Кирилюка п. н. „Краєвид“. Була поміщена в „Нотатках із мистецтва“ ч. 4 і нам випозичена, за що складаємо тут подяку.

OUR LIFE

VOL. XXVIII OCTOBER No. 8

Edited by Editorial Board
 Monthly publication except August,
 of the Ukrainian National Women's

League of America, Inc.
 4936 N. 13th St.
 Philadelphia, Pa. 19141
 Tel. DA 4-7304

Subscription in the United States of America \$6.00 per year, half year \$3.00. Subscription in Canada \$6.00 per year, half year \$3.00. Subscription in England 2 pound sterling per year. Subscription in Australia 4 Austr. dollars per year. Subscription in France 15 s. fr. per year.

Entered as second class matter July 8, 1944, at the Post Office at Philadelphia, Penna. under the Act of March 3, 1879.

Single Copy 60 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
 245 Wigman Rd.
 Bilborough Estate
 Nottingham, England

Ukrainian Booksellers
 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate
 London W. 2

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
 16a Prospect St.
 Glenroy, W9, Victoria
 Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
 c/o No. 7 887 93 de Paris
 26. rue de Torcy
 Paris 18-e
 France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
 Haus der Begegnung

8 Muenchen 5
 Rumfordstr. 21

On the Front Page:

A. Keryluk: Landscape, oil.

На терені США

17. жовтня — Виставка Молодих Талантів — 64 Відділ США в Нью Йорку
 31. жовтня — XV. Виставка Жіночої Творчості
 13. листопада — Закриття Виставки Жіночої Творчості з програмою — 64 Відділ США в Нью Йорку
 4 грудня — Ювілей 50-ліття — 1 Відділ США в Нью Йорку
 11. грудня — Вечір, присвячений пам'яті Митрополита Андрея Шептицького — 64 Відділ США в Нью Йорку

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1921 — 50 років тому у Львові зашувалась Українська Секція Ліги Миру і Свободи. Її очолила громадська діячка Блянка Баран. Спонукою до створення її був Конгрес Ліги, що відбувся того ж року у Відні. В ньому взяла участь численна українська делегація.

1921 — 50 років тому загинула разом із 62 повстанцями розвідниця Віра Бабенко. Як член штабу українських повстанців вона проміряла шлях із Запоріжжя до Тарнова, де тоді знаходився уряд Укр. Республіки. Прем'єр Ісак Мазепа згадає її в своїх спогадах.

1946 — 25 літ тому вийшло перше число журналу „Громадянка“, що його видавало Об'єднання Українських Жінок у Німеччині. Редакторами журналу були Людмила Івченко, а пізніш Марія Бачинська-Донцова. Останнє число журналу вийшло в 1950 році.

АЛЬБОМ УЗОРІВ

Українські

Народні Вишивки

Серія 3

Взори з Галичини, Буковини

й Київщини

Ціна 2 дол.

„Мати“ Рисунок О. Заливахи й Алли Горської

Василь Стус

Пам'яті Алли Горської

Ярій, душе, ярій, а не ридай.
У білій стужі сонце України.
А ти шукай — червону тіль каліни,
на чорних водах — тіль її шукай,

де горстка нас. Малесенька щопта.
Лише для молитов і сподівання,
Усім нам смерть судилася зарання.
Бо калинова кров — така ж крута,

вона така ж терпка, як в наших жилах.
У сивій завірюсі голосінь
ці грона болю, що падуть в глибінь,
безсмертною бідою окошились.

3. 12. 1970 р.

(„Український Вісник“, вип. IV)

За вплив на хід подій

Кінець серпня приносить завжди оживлення в кругах американських борців за жіночі права: у роковини закону, що дав жінкам право голосування в 1920 р. відбуваються віча й походи. Цього року вже в липні зійшлися представниці організацій і жінки на видатних позиціях, щоб обговорити нову тактику боротьби. Це зібрання, що відбулося в першій половині липня у Вашингтоні, прийшло до висновку, що однією з її слабих сторін є незадовільна активізація американської жінки в політичному житті.

І справді! Республіканська сенаторка Маргарита Чейз Смит уже кілька каденцій одинока репрезентує жіноцтво в Сенаті, а в Палаті Репрезентантів засідає лиш 11 жінок серед 422 конгресменів. Із провідних місць державної машини жінки займають тільки 1,5 відс. При тому жінок є 51 відс. усього населення ЗСА.

Тому новостворене жіноче об'єднання National Women's Political Caucus постановило покласти тепер весь натиск на активізацію американського жіноцтва. Воно створило 26 стейтових груп, що мають підготувати жіноцтво до участі у виборах. Рівночасно підготовляє обширну студію підложжя й психологічних мотивів, що спричинили таку нехіль жіноцтва до участі в політичному житті.

Цей зворот американської боротьби за жіночі права треба привітати. Від галасливих демонстрацій і голосних проявів невдоволення провідниці переходять до основної дії. Щоправда, взяли за найтруднішу її сторінку. Бо участь жіноцтва в політичному житті ніколи не була масовою. Атмосфера політичної боротьби завжди була жінкам чужою й далекою.

Такі думки приходять також і нам у підході до нашого організованого життя. Ми також не маємо жінок у проводі загально-громадських організацій, фінансових і професійних установ. Між рядовим членством також небагато жінок, а платників національного податку так трудно було зібрати, що врешті створено родинну вкладку в сумі 25 доларів. Тоді, коли більшість наших жінок працює нарівні з чоловіком і звичайно стільки ж заробляє.

А ми ж є половиною нашої спільноти! І поносимо за неї таку ж відповідальність перед Богом і нашим народом. І коли хочемо провести в ній певні акції, коли хочемо захистити її від незгоди й розбиття, тоді мусимо шукати більш активного місця й засобів для того.

Сама праця й настанова Союзу Українок Америки тут не може зарадити. Програма СУА є багата й обширна і включає ділянки, що їх ніхто в нашій спільноті не обслуговує. Це дає нам почуття співдії й незаступимости. Але справжній вплив на хід подій можна мати тільки безпосередньою участю в політично-громадському житті. І до того ми повинні змагати.

На актуальні теми

У боротьбі за українську духовість

Алла Горська

Ukrainian painter Alla Horskya died a tragic death in Kiev.

Більш, як пів року проминуло від тієї хвилини, коли 7 грудня 1970 р. кияни провели в останню дорогу мисткиню Аллу Горську. Вістки про її трагічну смерть і велелюдний похорон лиш повільно проринали на Захід. Врешті маємо тепер повну картину життя, опис посмертної виставки і невияснені досі обставини вбивства цієї небуденної людини.

З її життєпису довідуємось, що Алла Горська, хоч походила від батьків-українців, народжена в Ленінграді, виростала в зросійщеній атмосфері. Та рідна стихія полонила її. Вже дорослою вивчила українську мову і ввійшла в гурт київської молоді, що наприкінці 50-тих рр. і впродовж 60-тих стала боротись за українську духовість. Ця боротьба стала її стихією. У 1961 р. Алла Горська причинилась до створення клубу творчої молоді, що розглядав актуальні питання мистецького життя. У 1964 р. вона разом із іншими мистцями виготовила Шевченківський вітраж для Київського університету, що був пізніш безпощадно знищений. Даліше виготовляла і підписувала протести проти порушень правопорядку в судових процесах 1967 і 1970 рр., відмовилаь давати якінебудь свідчення проти Вален-

тина Мороза ітд. За те її виключали зі Спілки Художників, висловлювали догани, не давали замовлень. Та Алла Горська була непохитна. Вона, як сказав над її могилою Євген Сверстюк, ішла до „правди в житті і мистецтві, гордо відкинувши гладенькі дороги напівправд, які допомогли б їй давно утвердитися на виставках мистецьких досягнень“. „Вона вміла“ — даліше каже він — „гідно й незалежно йти своїм шляхом — і повно відчувати радість випробувань, праці і важкої борні за самоствердження!“

Недаром один із її друзів, Іван Гель, що промовляв над її могилою від львівської громади, порівняв цю втрату до смерті Василя Симоненка. Від її невтомних шукань віє тим самим запалом, що й від полум'яних слів цього поета. На жаль не маємо з нею того безпосереднього духового зв'язку. Адже її твори у вільному світі майже невідомі. Як воно не дивно, а мисткиня, що виконала безліч інкрустацій, ескізів театральних костюмів, монументально-декоративних робіт у Донецьку, Жданові, Краснодарі та досягла успіху в мозаїці — не мала ніоднієї особистої виставки і її твори на збірних виставках не експонувались. Через те й не було їх відбиток у пресі чи інших виданнях УРСР.

Але з друкованих матеріалів знаємо про її мистецькі шукання. Панас Заливаха дискутує з нею в листі з Мордовії про потребу вивчення символів нашої орнаментики. Це є конечно, каже він, коли маємо йти вперед у мистецтві і знайти шлях від декоративно-прикладного до сучасно-монумент-

ФУНДАЦІЯ ІМ. ПЕТРА І ЛЕСІ
КОВАЛЕВИХ

про Союзі Українок Америки
проголосила з початком 1971 р.

ДРУГИЙ ЛІТ.-ІСТОРИЧНИЙ

КОНКУРС

на спогади

Реченець Конкурсу: 31. грудня 1971 р.
Спогади можуть охоплювати якийнебудь відтинок нашого недавно минулого з позитивним державницьким наслідженням.

Рукопис слід надсилати в трьох примірниках до Централі СУА, приложивши прізвище автора в запечатаній коверті.

Лесі Українки

ДУХ ПОЛУМ'Я

Ціна 5.00 дол.

Замовляти в Централі СУА

тального. „Покищо в нас нової школи немає, але може зчасом бути, для цього Ви і працюєте і того покладаю на Вас великі надії“.

Жорстока смерть обірвала ці пошуки. Багато здогадів і припущень кружляє довкруги цієї катастрофи. Холодом проймає думка, що серед борців за українську духовість можливі жертви того роду. Тому для нас знаменні слова Івана Геля над домовиною Алли Горської:

„Дуже хотілося б, щоб ця трагічна смерть не пригнітила і не пригнула нас. Цього, ми певні, хотіла б і сама Алла, якби могла озватися до нас“.

Л. Б.

Виховні референтки!

Увага!

Перед нами новий етап праці, започаткований XVI Конвенцією Союзу Українок Америки. Його напрямні у виховній діяльності ясно окреслені висновками молодечого і виховного панелів — це збереження української мови, що є підставою виховання молодого покоління в українській духовості. Цей обов'язок тяжить головню на Виховних Комісіях Окружних Рад, що при співпраці виховних референток поодиноких Відділів Округи мають постанови й ухвали Конвенції переводити в життя.

Олена Климишин
Виховна Референтка Гол. Управи СУА

НАШЕ ЖИТТЯ — ЖОВТЕНЬ, 1971

Новий почин наших Світличок

Дитячі Світлички для дітей, що не знають української мови, це новий почин Виховної Референтури США. Тими світличками є зацікавлені батьки, що почували себе українцями, та з причин часто від них незалежних не можуть передати дітям знання української мови. Переведений у тій справі запитник виказав зацікавленість тих батьків у 90%. Світлички ті є ведені новою методою навчання другої мови. Їх ціллю є дитину, що походить з української родини, приготувати у двох роках світлички до школи українознавства, де вона набуде повне знання української мови й культури. Для більшого вивчення, а також заохочення організації тих світличок, головню молодечими Відділами США подаємо статтю вчительки такої світлички Віри Андрушків.

Виховна Референтура США

**

В деяких Округах США знаходиться велике число дітей, що не говорять по-українськи. Це діти уже 2-гої і 3-ої генерації або діти двомовних подруж. Їх батьки хочуть, щоб діти мали нагоду вивчити українську мову. Для цих дітей США організує окремі дитячі світлички. Завданням цих світличок є навчити дітей української мови, придержати їх при українській спільноті та підготувати їх до цілоденної чи суботньої школи (українознавства).

Першим завданням вчительки є усвідомити батьків про систему навчання мови та об'яснити їм, що дитина в ранній віці може засвоїти дві або й три мови без акценту, без труднощів. Добре є навести досліди двох славних неврологів та хірургів-лікарів Wilder Penfield і Lamarr Roberts, які в своїй книжці "Speech and Brain Mechanism" доказують, що є дві причини чому дитина легко вивчає мови:

1. З фізіологічного боку мозок дитини має спеціальну здібність до навчання мови. Ця еластичність клітини меншає уже після 10 року життя. Мала дитина творить окремі звукові клітини — sound units

для другої мови і тому говорить без акценту. Дорослий уживає звукові клітини матірньої мови на другу мову і тому говорить з акцентом і часто уживає структуру матірньої мови.

2. З психологічного боку дитина є цікава, вона вчиться про життя. Вона не вчиться мови задля мови, але, щоб дістати те, чого вона хоче від вчительки — виграти гру і т.д.

З малими дітьми застосовуємо прямий (матірній) спосіб навчання мови т.зн. зорово-слуховий -говірний спосіб. Це застосовують різні системи як Berlitz, St. Cloud, Chilton і інші. При цій системі вживається виключно українську мову. Вчителька постійно говорить по-українськи і через допоміжні посібники і міміку передає дитині значення того, що вона хоче сказати. В перших лекціях є випадки, коли треба користуватись англійською мовою щоб напр., заспокоїти малу дитину, яка перший раз є без матері, але з тим треба дуже обмежуватись. Дитина легко входить у певну рутину. Відразу вона не хоче говорити по укр., але починає розуміти та вслухуватися в мову. Дитина в ранній віці займається конкретними речами — їй трудно зрозуміти абстрактні ідеї і тому треба при навчанні мови якнайбільше вживати конкретних описів.

Зайняття в такій світличці мусять бути особливо цікаві та різноманітні, бо тяжко є зацікавити 3-5 літні діти навіть, як вони розуміють, що вчителька говорить, а ще трудніше, коли діти не розуміють мови. Допоміжними матеріалами при тій системі є образки, фільми, платівки, малювання на таблиці, фільцова таблиця з різними витинаннями (звірята, предмети, їжа, хлопці, дівчата, вбрання і т.п.) При зорово-слухово-говірній системі вчителька мусять заангажувати всі змисли, слух, зір, дотик і це пов'язати зі словом.

При кожній зайнятті вчителька мусять використати охоту дитини — щоб вона попросила того, чого вона хоче — нпр., при їжі — во-

на хоче, щоб їй дати підставку до їжі, молоко і т.д., інакше вона цього не дістане. При майструванні зробити його таким цікавим, щоб дитина хотіла повторити за учителькою „прошу мені дати ножиці“ — чи синій папір, чи порохувати патички до майстрування рямців на образки звіряток. Це все хоче робити і тому постараться повторити фразу, щоб дістати ті речі.

За це треба дитину похвалити, щоб додати дальшої охоти. Часами є дитина соромлива, або дуже вперта і не хоче повторити чи попросити по-українськи. Вона почувала себе великою, що вже уміє говорити по-англійськи і не хоче знов починати нового процесу навчання другої мови — де вона в дійсності вертається до стадії немовляти. Дитину треба заохочувати і терпеливо чекати. Зчасом вона буде так само повторити як і інші діти.

Необхідним посібником у навчанні мови є пісня — особливо пісня з рухами. Коли вчителька заінсценізує пісню рухами, то дитина не тільки вивчить слова на пам'ять але й буде відразу розуміти, про що співається та буде залюбки виконувати рухи. Деякі пісні треба вивчати одну стрічку нараз. Наприклад до пісні „Котику, котику“ — можна придумати рухи і на лекції ще оповісти про котика, роздати вушка з паперу і почепити кожній дитині. На наступний раз принести горіхи, показати образок білочки та роздати дітям горіхи, щоб вони їх товкли так, як білка. На третю стрічку принести живого зайчика (крілика) — випозичити безплатно зі склепу для світличок і принести моркву і капусту, щоб показати дітям, що зайчик їсть.

На весну перед Великоднем можна навчити дітей гайлку „Посаджу я грушечку“. Розповісти, як на весну садиться зернятка і тоді виростає різна садовина, квіти і т.п. Принести землю, мисочки з маргарини та зернятка (фасолі, редьки і т.п.), щоб усі діти садили „свої“ зернятка, підливали кожної

Великий Намаджіру

Новеля, нагороджена на XI Літ. Конкурсі СФУЖО

„Ви чули колинебудь свист бумеранга? Ви бачили красу його луку в повітрі? Швидкість, що з нею він поборює простір? Силу його удару? І знаєте тайну його поворотного льоту?”

Чи ви чули колинебудь про Намаджіру, Альберта Намаджіру, що сила його образу піднімається як бумеранг до неба і, як він, повертається назад, у ваше серце?!”

Ці патетичні слова вириті якоюсь невірною рукою на камені при пустинній дорозі на межі Квінсленду й Північної території, зірвали в моїх грудях цілу бурю почувань. Я побачив себе знову далеко звідси і наче б усе йшло від початку; виставка образів Намаджіру в Сідней, в самому серці Австралії, перше глибоке враження від образів Намаджіру, розмова з директором галерії мистецтв. Директор посміхнувся, коли я запитав його про техніку малювання Намаджіру; він чув це питання багато разів, про Намаджіру, що здивував австралійський, а згодом і міжнародний мистецький світ силою таланту і красою своїх образів, про маляра із загадковою біографією, з австралійських аборигенів, що, як відомо, є сьогодні самотнім племенем світу, на ступені кам'яної доби.

лекції та слідували, як воно росте. При цій нагоді принести грушки та навчити пісню з рухами — як садити грушку, як вона росте, як цвіте і т.п. В цей спосіб зайняття під час лекції посилюють тему. Значиться, розповідь мусить бути пов'язана з майструванням, з піснею, з грою на даний день. Тоді це все посилює і доповнює тематику і даний слівник, що його учителька запроєктувала на цю лекцію.

Хоч ця система є трудна для учительки, при частих зустрічах з дітьми вона є успішна і після певного часу вчителька має вдоволення, коли почує як дитина каже до матері — Тут не кажеться “thank you” а кажеться „дякую і до побачення”!

— Все, що можна сказати, — промовив директор — ми написали в каталогах і програмі виставки. Техніка Намаджіру є його тайною, яку він береже для себе. Дехто злосливий каже, що він не є її свідомий... Ви ню-австралієн? — додав, ніби цей запит мав оправдати моє наївне бажання розгадати тайну творчості Намаджіру.

— Так.

Замітивши, що вразив мене своїм питанням, він затримав мене і став розпитувати про мої мистецькі праці. З того часу ми часто зустрічалися, він навіть пізніше допоміг мені одержати дозвіл на влаштування моєї виставки і купував мої образи. Мої справи розвивалися добре, я ставав відомий, але я не мав спокою. Я бігав по виставках, шукав образів Намаджіру і безперестань ломив собі голову над тим, звідкіля пливе ця незвичайна симфонія кольорів, ця дивна краса акварель, олій, рисунків, чи вони створені свідомо, чи в пориві самого надхнення. Якої ж напруги мусило воно бути, щоб створити таку красу! І коли ніхто не міг мені нічого пояснити, я звільнився на тиждень з праці і полетів до Еделайд, а звідси до Еліс Спрінг, що лежить, немов оаза, в осередку Північної території, пустині Центральної Австралії. Тут дали мені в Католицькій Місії провідника.

Його ім'я було Джін. Таке йому надали в католицькому сиротинці. Він утратив батька в боротьбі з племенем тотему вовка, а мати померла під час посухи зі спраги. Багато людей його племені вмирає зі спраги. Його предки належали до племені тотему кенгуру і тому він знав Намаджіру.

— Кожен знає Намаджіру, — пояснив, коли ми їхали вже степом і наше авто хиталося у вибогах нерівної дороги. Коло трьох миришавих евкалиптів вона розходилася. Ми вийшли, щоб розглянутися в околиці. Шлях був завалений кучугурами піску з недалекої пустині і далі треба було йти пішком. Джін сказав:

— Треба замкнути авто, сер, та взяти із собою воду й харчі.

За хвилину нашої дороги ми мали в устах, вухах і під сорочками повно піску, що його несли хвилі гарячого вітру.

— Чи ти знаєш дорогу, Джін? Тут нічого не видно, лиш степ...

Джін глянув на мене майже з погордою. Чи він знає дорогу? Він мовчки пішов наперед, проти хвилі вітру, а я за ним, із трудом витягаючи ноги з піскового намулу.

— Дорогу я знаю — промовив по годині ходу Джін, — але людина ніколи не знає, що зустріне її в пустині.

Ми довго йшли і я все таки побоювався, що Джін не зовсім добре знає, де ми є. Він уважно розглядався і в одну мить я побачив, як білка його чорних очей вп'ялилася в одну точку. Я бачив там лиш пісковий горб, але Джін бачив більше.

— Аборигени з племені вовка... — шепнув він і його обличчя з брунатного стало сірим.

Нас обскочила група майже нагих брунатних постатей із списами й щитами. Вони наставили проти нас свої дерев'яні списи. Хвилину, а може й довше ми стояли так, відчуваючи на тілі тверді вістря. Джін показав рукою, що ми неозброєні і сказав щось незрозумілою для мене мовою до старшого. Цього було легко пізнати, бо він мав груди порізані і розмальовані тотемом вовка, а в носі обручі з кости кенгуру. Він подав знак і вони відняли списи й застромили їх у землю, побіч себе. Джін пояснив, що ми не будемо втікати і на доказ того сів на коліду і просив старшого теж сісти і подав йому люльку з тютюном. Старший узяв люльку, але не закурив, лиш поклав побіч себе, видно, він ще не був певний, із ким має до діла.

— Говори! — сказав по-англійськи, сідаючи побіч Джіна на коліду.

Джін сказав, що білий прийшов поклонитися Намаджіру.

Непривітне обличчя старшого

з довгим носом і широкими губами ще більше нахмарилося.

— Ти хочеш сказати, що вона прийшла поклонитися людині, що зустрічається з білими і не має одного пальця на правій руці.

Джін потвердив кивком голови. Старший переказав моє бажання своїм людям. Вони чули про Намаджіру. Дехто з них бачив на стіні його шатра квіти й коаля бер* на евкالیпті. Коаля виглядав як живий. Одного дня вони підуть війною на це вороже плем'я і будуть битися з ним і проколять ножами стіну з образами Намаджіру. І вони всі сплюнули на знак погорди до Намаджіру.

— Ви є найхоробріше плем'я в світі! — кликнув Джін і я подумав, що він мене зрадить. Зі страху перед плем'ям тотему вовка, що вбило його батька.

— Ми поб'ємо плем'я тотему кенгуру і вб'ємо Намаджіру, що вдягає вбрання білих псів! — викрикували вони хвалькувато й сміялися.

Джін сказав до старшого:

— Намаджіру має багато зелених паперів, він може купити палату білих, але він живе в шатрі, як усі в його оселі. Намаджіру ненавидить білих і його цілий рід також.

Старший встав і сказав:

— Мої люди не вб'ють білого — і він закурив люльку, що досі лежала на пні.

Абориджени говорили щось із собою, а відтак із старшим і після того він запросив Джіна й мене на вечерю, що складалася із сирих гадюк і солодких корінців. Щодо води, то вони були щасливі сьогодні; їм пощастило насправді. Вони відкрили в піску гніздо жаб, що напившись води з мокрого піску, зарилися в глибині на час спеки. Це гніздо люди відкрили й випили воду з жаб.

— Чи тут ніколи не паде дощ у літі? — запитав я.

— О, так, батько мого батька розказував, що одного літа тут

*) Коаля — австралійський ведмедик, але лиш із назви, бо належить до родини марсупіалів, які після народження живуть у лоні матері, а пізніше на її плечах. Є це мале, пухнасте й ніжне звірятко, з гарним хутром. Живе на дереві й їсть листя евкالیпту.

падала з неба вода. Але це було давно.

— Я привіз із собою воду, — відважився я сказати, — вона є тут у цій пляшці. — І я подав їм воду.

Вони дивилися з недовір'ям, але коли Джін налив у вершок пляшки води й випив, вони на дозвіл старшого, випили воду в одну мить. Тоді ми поділилися моїм хлібом і м'ясом із консервів. Сирі гадюки вони залишили собі на другий день.

По вечері Джін сягнув рукою по інструмент, що лежав збоку. Ми сиділи всі на землі, під трьома миршавими пустинними деревами. Джін, вдаряючи в такт, у бубон, проказав їм легенду про Намаджіру, що починається словами:

„Чи ви чули колинебудь свист бумеранга? Чи ви бачили красу його луку в повітрі?“

І говорив далі про образи Намаджіру, що піднімають думку людини до неба, а потім повертаються, як бумеранг, у людське серце. І що Намаджіру не має мечів, ні списів, ні стрілів, а білі бояться його. Бо хто гляне на образи Намаджіру, той стає його не-

вільником. Бо його дух може порушити піски просторів. Цей дух увійде в племена пустині і всі брутатні стануть його друзями і будуть сильні разом і білі будуть дрижати перед ними, перед брутатною силою.

Джін скінчив, а вони зірвалися з криком на ноги й почали танцювати танок перемоги. Але старший хитав головою і сказав:

— Не бути цьому ніколи.

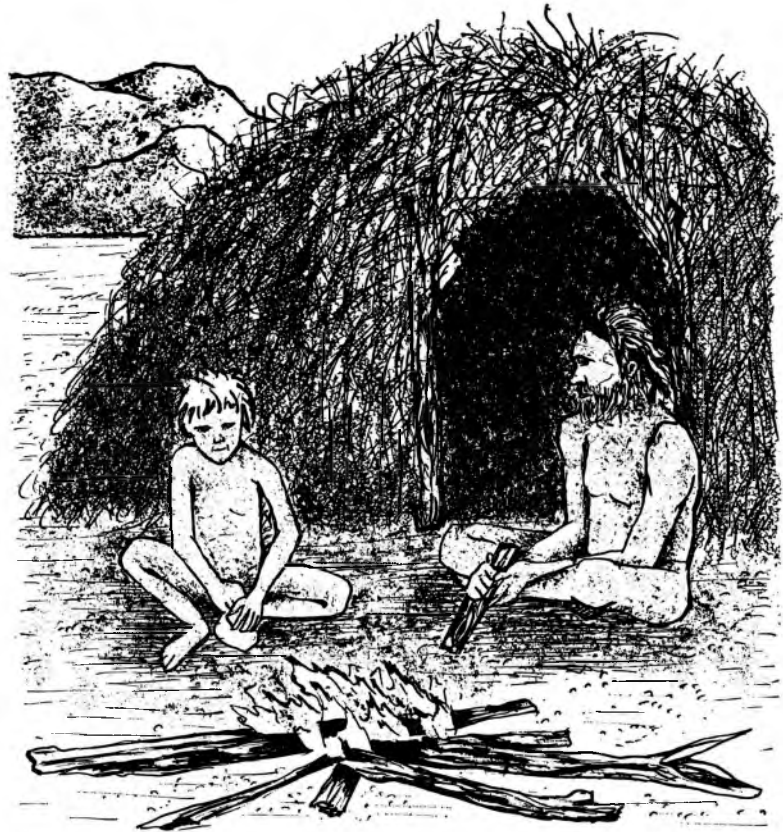
Я промовив до нього, бо він розумів трохи англійську мову:

— Чому ненавидите того, що є великий духом, має тайну краси в своїх руках, є вашої крові й краси шкіри?

Він відповів:

— Із сходом сонця мої люди поведуть тебе до оселі Кенгуру — і підніся з колоди, і вони всі з ним і за хвилину зникли з наших очей, немов би були духами.

Ми спали з Джіном під трьома деревами на піску. Ніч була пекельно гаряча, а потім стало неймовірно холодно. Із сходом сонця з'явилися коло нас два струноконогі хлопці і запровадили нас до оселі, де жив великий Намаджіру.

II.

Уздовж дороги, що з неї ватаги шоколадових дітей піднімали хвилі куряви, стояли хижі з дерева й трави, з чорним отвором замість дверей. Подекуди сіріли трикутні шатра. На подвір'ях сиділи бородаті чоловіки й займалися господарськими справами. Накладали на списи гострі скляні шпички, точили крем'яні ножі, або вертіли кам'яні сокири, так як робили їхні предки за Кавказом кілька тисячів років тому. Жінки були стрункі, особливо молоді, мали пообрізуване волосся і нашійники з мушель, або зубів звірів. Деякі, з дітьми на руках, бігли до дороги, щоб подивитися на нас.

Джін завернув на одне подвір'я, де жінка терла два куски дерева, щоб запалити вогонь, а в хаті низький, дуже гарний дівочий голос співав пісню:

„О, дівча, прийди до мене. Я збудував для тебе хату з костей ем'ю і кенгуру, покриту шкірами. Такої гарної хати немає другої в цілому світі. О, дівча, прийди до мене.

Так переказав мені ці слова Джін. І ще казав, що це є найкраща любовна пісня його племені. І я бачив, що він був гордий з того.

— А там — він показав рукою вправо, де стояли два сіро-зелені шатра, величини домів — живе Намаджіру.

Мое серце вдарило сильніше.

— Ходім! — сказав я.

Бо мій подив для Намаджіру ще збільшився. Коли я побачив величезну віддаль тієї людини від своєї спільноти і від тієї другої, що не сприймала його, коли я розумів його трагічну самотність на межі культури і духових контрастів, тоді тайна його творчості розкривалася переді мною, як бездонна, непроглядна глибина.

— Ходім! — сказав я нетерпляче до Джіна, що розмовляв з групою аборидженів, але він зупинив мене рухом руки. На його обличчі малювався переляк. Про що йде? Чи Намаджіру не хоче мене бачити?

— Намаджіру не може нікого бачити. Його немає в селищі Кенгуру. Сьогодні нічю забрала його біла поліція.

— Біла поліція?! Чи він зробив якийсь злочин?

— Так, у нього знайшли дві пляшки вина.

— Дві пляшки вина?! — я млощо не засміявся, і водночас нагадав, що аборидженам не вільно було продавати алкоголь. Він, мовляв, шкодить їхньому здоров'ю.

— Так, — сказав Джін — у поїзді. Йому вложив хтось у Сідней, щоб він привіз для брата свого брата.

*

На летовище ми повернулися ввечері, а вранці я був у Сідней. Наголовки газет повідомляли про арешт Альберта Намаджіру. Світлина показували велику постать темношкірої людини в широкому капелюсі, з розвіяними полами плаща, яка в ході спиралася на палицю й ішла до суду, на переслухання.

Кілька тижнів суспільство Австралії чекало в напрузі на кінець процесу Намаджіру. І одного дня прийшла вістка: Намаджіру засудили. На пів року тюрми, без заміни на грошову кару. Бо грошей у нього було доволі. Йому платили багато за його образи.

Мої справи повели мене на цілий рік до Європи, а потім до Америки. До Сіднею я повернувся шойно за півтора року. Саме в день смерти великого Намаджіру. Йому було 54 роки і він забрав тайну своєї творчості в могилу.

НОВІ КНИЖКИ

Наталія Полонська-Василенко: **Видатні жінки України.** Вінніпег, 1969, Мюнхен. Накладом Союзу Українок Канади. Обкладинка М. Левицького. Супровідне слово Н. Левенець-Когуської. Ст. 160.

Давно відчувалась потреба твору, що дав би огляд і характеристику жіночих постатей української історії. Тому треба привітати факт, що за це завдання взялася сенйорка наших істориків проф. д-р Н. Полонська-Василенко. І справді, огляд жінок із різних відтинків нашої історії — зв'язкий і переглядний. Цінне також те, що в кожному подане пояснення правного становища жінки. Шкода, що

розділ „Українські жінки XIX—XX ст.“ не такий обширний і докладний, як попередні **Л. Б. Ірена Книш:** **На передодні 500-річчя кривавого народобвиства.** Накладом авторки, Вінніпег, 1969 16 ст.

Трагедія Новгороду Великого і його героїні Марти Борецької сьогодні позабута. Ірена Книш ставить її перед очі „коли не всього українського жіноцтва, то хоч зорганізованої його частини“ в переконанні, що її життя і вчинки гідні пошани та наслідування. Ця коротенька книжечка зарисовує лише в найскупіших лініях історію Новгороду Великого в XV ст., його взаємини з Києвом, Польщею та Литвою, зазіхання Москви на цю самостійну державу — і на тлі тих ліній кидаеться постать посадниці Марти. Точніше опрацювання цієї теми ще чекає своєї авторки, але навіть і ця (за коротка) книжечка повинна найти шлях головню до молодого читача.

Євген Онацький: **По похилій площі,** записки журналіста і дипломата. У двох частинах. Мюнхен, В-во Дніпрова Хвиля, 1964 р. Частина 1: 152 ст. частина 2: 262 ст.

Записки подані у формі щоденника та обнімають час від жовтня 1919 р. по його кінець у першій частині та 1920 р. по червень у другій. Цей час автор перебував в Римі як член місії Українського Уряду, та член пресового Бюро при цій місії. Записки писані під враженням моменту, повні дрібних деталей, які безсумніву були важними в даний момент, та й залишаються цікавими для мемуаристів. Для пересічного читача вони утруднюють читання цих живих і в загальному цікавих записок. Непевна ситуація в Україні в тому часі відбивалася у праці Місії, яка ще більше утруднювалася, за словами автора, тертям поміж людьми, що мали цю працю провадити. **МЗО**

Леся Українка:

Так, плачмо, браття! мало ще наруги,
Бо ще душа терпіти силу має;

Хай серце плаче, б'ється, рветься

[з туги,

Хай не дає спокою, хай палає.

(„Сльози-перли“)

Енджі Брукс

Чи не є це маркантна прикмета нашої доби, що головою Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, цієї всесвітньої установи, була жінка та ще негритянка? Журнал "Guidepost", травень 1970 р. подає знімку президії Асамблеї О.Н., де головує середніх літ жінка: обличчя — зовсім чорне, на голові — білий тюрбан, на шиї — довгий разок якогось намиста; праворуч — генеральний секретар О.Н., У Танг, а ліворуч — його заступник — К. Ставропулос. Там же подано її спогад, з якого наведу цікавіші факти.

Народилася вона в Африці, в негританській республіці Ліберії, в родині пастора, де було дев'ятеро дітей, — тіснота, недостатки... Але в Ліберії був добрий звичай, що родини з малою кількістю дітей брали до себе й виховували дітей з великих родин. Тож за згодою її та її батька її адоптувала пані Андерсон. Енджі звала її „Тітка Туту“. Вона мала великий вплив на Енджі. Особливо запам'яталися два її правила: ніколи не брехати, кожну неділю обов'язково йти до церкви.

Проїшли літа. Енджі добре вчилася. Коли „Тітка Туту“ тяжко захворіла, Енджі відвідувала її в шпиталі. Перед самою смертю тітка Туту, вже дуже слаба, взяла її за руку й сказала: „Енджі, обіцяєш мені, що пойдеш до З'єдинених Стейтів Америки на студії, а потім працюватимеш для свого народу?“ На це дівчина відповіла: „Ви знаєте, що я не можу цього зробити. Я б хотіла студіювати право, але не маю грошей. Уряд дає допомогу, але тільки тим, хто студіює медицину“. На це Андерсон відповіла: „Ти зможеш, Енджі, тільки схочеш. Ти — завзята дівчина; приклади до діла свою завзятість. За кілька хвилин пані Андерсон померла. Її останнє бажання було, щоб Енджі їхала на студії до Америки. Як же його здійснити? Нема змоги!

Ближчу неділю Енджі була в церкві. Коли вже всі вийшли, вона залишилася на своєму місці й дала обіцянку прикласти всі сили, щоб

здійснити мрію тітки Туту. Але зараз же — зрозуміла, що це їй — не під силу. Вона сиділа, почувавши себе пригніченою.

У цей час виходив із церкви священик, побачив її, сів на сусідній стілець і запитав, що з нею. Коли вона все йому розповіла, він сказав, що має в Північній Кароліяйні знайомих в університеті і може послати їй прохання про стипендію разом із своєю рекомендацією.

Проїшов якийсь час і — неймовірна річ — вона одержала відповідь, що їй призначено стипендію. Але... з умовою: якщо вона зможе оплатити свій переїзд. А у неї нема грошей.

В Ліберії в той час можна було піти з такою справою до президента республіки. Вона пішла й розповіла про свою біду. На те президент сказав, що уряд допомагає лиш студентам-медикам. Чи хоче вона студіювати медицину? Вона згадала тітку Туту й знала, що та ніколи не схотіла б, щоб Енджі дісталася до Америки через брехню, і відповіла, що хоче студіювати право. Президент довго думав, але потім сказав: „Можливо, що ми зробимо виняток. Чи вистачить вам 500 доларів?“

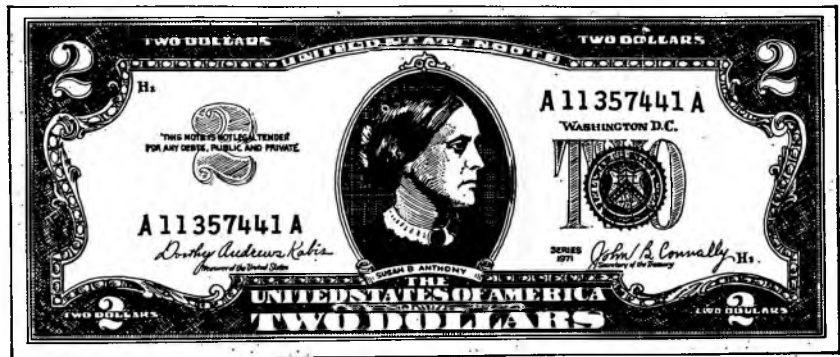
От радість! Одержавши 500 дол., вона розплатилася з своїми боргами, допомогла батькам оплатити рахунки за лікування, і ще їй лишилося 200 дол. на квиток та 5 дол. на дрібні видатки. Але коли

вона прийшла в порт, виявилось, що ціна квитка вже не 200, а 300 дол. Вона стояла на пристані й плакала. Незнайомий юнак підійшов до неї і спитав: „Сестро, чого ти плачеш?“ Коли вона розповіла йому про свою біду, він запропонував спробувати продати золотий ланцюг, що був у неї на шиї. Це дало тільки 10 доларів.

Біля неї вже зібралася юрба. Розпитують. Один ліпше одягнений чоловік, що назвався Чарлз Ескарон, дав їй 37 дол. 50 ц. Так почали робити й інші. Радість росла. Порахували гроші, — бракує ще 3 дол. Якийсь високий чоловік взявся назбирати ці гроші й пішов понад берегом. А тут пароплав уже готується до від'їзду. Вже машини працюють. В останню хвилину він з'явився з грішми. Агент пароплавної компанії швиденько видав квиток. Енджі таки вдалося вскочити в пароплав.

На цім оповідання переривається, але вона перемогла всі дальші труднощі, здобула високу освіту і стала — головою Загального Зібрання Об'єднаних Націй.

Для пояснення подам деякі відомості про Ліберію. Це — невелика республіка на західному побережжі Африки. В р. 1962 вона мала населення лиш 1,016,443 душі. Це населення складається з багатьох негританських племен, близьких до Банту-негрів. Але керівна верхівка складається з нащадків тих вільних негрів, що імі-

З нагоди відновлення 2-доларового банкноту висунуено проект вміщення на ньому портрету Сузанни Антоні. П-на Антоні — це чільна подвижниця жіночого руху в ЗСА.

A two-dollar bill with the face of Susan B. Anthony is now in project.

На виховні теми

Редагує Вих. Комісія СУА

ПРИЙНЯТТЯ

Більшість дитячих прийнятть відбуваються з нагоди уродин. Деякі батьки ставляться до них із застереженням, тому що часом твориться враження, що єдиною ціллю такого прийняття — це зібрати якнайбільше дарунків. Є знову діти, яких день народження припадає в літі, чи біля Різдвяних Свят, і вони взагалі позбавлені нагоди справити собі прийняття. Тому варто б застановитися чи не справляти б прийняття з інших нагод.

Здається мені, що не можна вже оспорювати потреби взагалі прийняття для дітей. Навіть якщо дитина має часті нагоди зустрічатися із своїми товаришами, прийняття у власному домі вносить іншу ноту. Дитина вчиться бути добрим господарем чи добрим гостем. Очевидно, це тоді, коли прийняття відбувається під наглядом тата-мама, а не перетворюється в неопанований хаос. Добре правило обмежити число гостей до числа років малого господаря прийняття. Тоді можна опанувати групу.

Однак від дев'яти років це правило уже не дійсне. В тому часі плани прийняття мусять бути ґрунтовно перевірені. Вони втрачають свій „дитячий“ характер, а зате можуть бути більше різноманітні.

ґрували сюди з Америки. Вони то й заснували тут незалежну республіку. Тому то урядова мова тут — англійська: цим пояснюються англійські прізвища.

Прокламація незалежної республіки була видана в р. 1847; конституція була прийнята подібна до конституції ЗСА. Взагалі помічається дуже великий вплив ЗСА. Так, позики Ліберія робила спочатку в Англії, але пізніше — у ЗСА. Тому й гроші — амер. долари. Правда, є й місцева дрібна монета.

Столиця Монровія має європейський вигляд, але на селах — глиняні хати, криті пальмовим листям.

Б. Лубенець

Що старший „господар“ чи „господиня“, то більш рішальний голос забирає у підготованні прийняття, і більше відповідальності за його переведення можна передати молодим. Тут і є найкраща нагода звернути на практиці увагу на потребу не лиш знання доброї поведінки, але й пристосування правил чужості. Господар повинен звернути увагу, щоб усі гості мали можливість добре почуватися та бавитися, а не дбати лиш про себе.

Врешті прийде час, коли ціле прийняття від плянування до прятання можна буде лишити в руках Вашої дитини. Де Ви тоді? Маймо надію, що Ви вдома, не поміж гістьми, але готові кожної хвилини допомогти, якщо б зайшла потреба.

МЗО

Розмова з мамою ЩЕ ПРО ВОДУ

Дорога Пані Мушко!

Прочитавши „Розмову з мамою“ у 6-му числі Н. Ж., бачу, що турботу п-ні Марти К. Ви потракували односторонньо. Ваші поради лише до деякої міри переконливі в цій проблемі. Та не всі проблеми можна розв'язати односторонньо. У тому випадку з п-ні Мартою бракує другого виховного чинника — чоловічого. Ви ні раз не натякнули на те, що тут бракує рішального чинника — а саме батька. Коли б Ви взяли були до уваги, що для хлопця від наймолодших літ найвищим авторитетом є батько й тільки його старається він у всьому наслідувати, то тоді зрозумієте, що психіка хлопця дещо інша від психіки дівчинки. І коли батько цього малого сінка заінтересувався б ним, а не залишив його мамі („хай мама з ним бавиться“), тоді той малий сінко, будучи разом із батьком, психічно відчує його авторитет і піде за ним усюди „як у дим“. І у воду теж.

Дам приклад: Мій внук (5 і пів року), коли є в товаристві мами, не дуже то пхається до басейну, хоч і мама вмє плавати. По-просту, може інстинктивно не чується безпечним.

Та коли він у суботу й неділю в товаристві батька — цілком інша дитина. Дивиться на тата, як у зірку. Тато „нурка“, він собі; тато скаче з трамполіни, він собі, і т. п. Бо чується при батьковій безпечним, знає і відчуває, що йому нічого злого статися не може. І тут, у випадку малого сінка п-ні Марти К., це перша й найважливіша була б порада.

Дальші важливі чинники — це товариство ровесників і водянні іграшки (про це Ви й згадуєте). До того треба б ще додати, що дитині треба купити якісь безпечні прилади до припинання (тільки не на повітря), які вможливають їй втримуватися на воді, при чому це є перші кроки до науки плавання. Тоді дитина перестане боїтися води.

Р. С.: На закінчення одначе мушу додати, що все вгорі написане не буде мати примінення до „малого сінка“, коли тато сам не вмє плавати й боїться води...
С. М.

„ВОЛОШКИ“ МИКОЛИ ЩЕРБАКА

Серед видань ОПЛДМ, що призначені для дітей, вигідно вирізняється невелика, на 46 стор., збірка поезій Миколи Щербака, що живе тепер в Америці. „Волошки“ (1969) мають 30 коротких милозвучних віршів, що так і просяться в уста малих читачів. Це твори про волошки, що „під промінням сонця зранку — ніби очі ув Оксанки“, про Чорне море, калину, дуба, соняшника, Великдень, ластівку, кицю, зиму, дощ і т. п. М. Щербак — досвідчений поет, добре знає дитячу психологію, творить свої поезії просто, дохідливо, розумно. Для прикладу наведемо чудовий „Перший політ“:

Зліз жучок-горбачок
На малесенький сучок.
— Ой, як високо отут!
Дайте швидко парашут!..
— Та чого ти так поблід? —
Обізвався жук-сусід. —
Ти хіба не маєш крил?
Чи жалієш, може, сил?..
Щось жучок сказать хотів,
Та хитнувся — і полетів!
(Стор. 19)

М. Щербак довів цією збіркою, що він — майстер у поезії не лише для дорослих, а й для маленьких читачів. Його мова соковита й добірна. Хочемо, одначе, зробити одну раду авторові: уникати коротких форм в інфінітивах та в третій особі однини.

Наше інтерв'ю

У розмові з журналісткою

Віра Ке

Ukrainian journalist Vera Ke.

Вакації — це не тільки нагода для відпочинку. А для зміни оточення, нових вражень а передусім — зустрічі з людьми. Приятелями, знайомими, давно й недавно баченими. У поспіху подорожі, у новому довкіллі сприймаємо їх особливо радісно.

Такою стала для мене зустріч із Вірою Ке. Її мініатюрна постать відразу кинулась мені у вічі, дарма, що в купальнику не зразу я її впізнала. Та її обличчя з гладкою зачіскою, що видніє при заголовку сторінки „Куток для жінок“ у Новому Шляху, вже загально відоме. А мила усмішка відкрила мені відразу дорогу до розмови.

Ми ж давно вже з нею знайомі. Чи може хтось у „газетному ділі“ не знати Віри Ке? Адже лише вона в українській пресі вже багато років, а її сторінка недавно тому завершила своє 10-ліття. Та й не в тому річ. А в дивній легкості і стилі, в умінні знайти дорогу до читача і прикувати його увагу. Це на жаль не дано всім, що пишуть.

Розмова наша починається, як звичайно, від вакаційних тем, себто подорожі, мешкання, погоди. Та в жінок вона скоріш чи лізніш мусить зосередитись на дітях. Тим більше коли вони тут же тупцюють коло нас, вимагаючи уваги для себе. Двойко дівчаток підскакують у піску — Уляна і Таня. Це власне ті „скарби“ заради яких Віра Ке відпочиває над морем.

Товариство дорослих для них нецікаве. Синьоока Уляна і кучерява Таня скоро зникають. (Чи зможе Віра відшукати їх серед ді-

Замість „НасипА в мішки зерно“ — краще вжити „НасипАЄ в міх зерно“. До речі, правильний наголос в останньому слові — зЕрно. На щастя таких огріхів лиш кілька.

Богдан Певний дав до книжечки гарні ілюстрації. Видано „Волошки“ коштом Сестрицтва Св. Покрови при українській православній церкві Св. Тройці в Ірвінгтоні, Н. Дж. Похвала також і видавцям.

Яр Славутич

твори на березі?) Але іскра розмови вже розгорілась, попавши на професійні теми. Це ж нечасто можна торкнутись їх у нашій дійсності.

Ясно, що наша розмова тоді не закінчилась. Ми ще шукали себе безуспішно на березі, і зустрілись випадково в харчевій крамниці на три хвилини. Вітали ми Віру Ке і в Домі СУА при чашці кави. І все це дало отих кілька думок, що ними хочемо поділитись із нашими читачками.

— Питаєтесь про прикмети журналіста? каже Віра Ке. — Є дві головні: це живий змісл спостерігання і дар до асоціацій. Коли однієї з цих прикмет бракує або коли одна з них слабша, тоді це й відчувається в писанні. Воно не струмуватиме повним життям.

Згадую про здібність до аналізу, що її теж цінять у журналістичному званні. — Це на дальшому пляні, відповідає Віра. — Аналіза явищ приходить пізніш у пресі. Найперше схоплення й подання їх. Читач хоче мати в газеті те, що найновіше і найбільш сензаційне.

Розпитую про теми її сторінки. Що два тижні вона торкається чогось нового, чи це „єго“ дрібної людини, чи філософії китайських буднів чи проблеми зберігання фізичної справності. Звідкіля припливають їй ці міркування, що захоплюють і тривожать сучасну людину?

— Бачите, це впливає із вище згаданих прикмет. Адже живемо у пливають їй ті міркування, що засуває вам шодня безліч вісток, подій, понять. Одне сприймаєте, а друге ні. Але те, що заціпилося в нашій свідомості, починає в ній жити і розвиватись. Моститься в ній, шукає ґрунту, а нагло „клік“ — зачепилося! І вже маєте тему!

— Але її ще треба опрацювати. Тоді шукаєте джерел, провірюєте факти. Це мозольна праця, об яку зломилося не одне „перо“. Я не можу бігати по бібліотеках, бо ж мої „малі скарби“ мене потребують. Тому зробила собі вдома

щось немов „довідкову бібліотечну шафу“.

— Довідкові книжки напевне допомагають. Але дають тільки оперття об конечні факти. А де взяти ідей? Адже світ на них дуже багатий. Вони перехрещуються, побороють себе, родяться і завмирають. Котрі з них більш чи менш тривкі й надійні, а котрі зостануться „однорівками“?

— Тут знов стають у пригоді ті всі прикмети журналіста, що згадані вгорі. Коли хто хоче бути загадковим, чи таємничим, говоритиме про „інстинкт“. Треба вміти вишукати з-поміж гори видань те, що на часі. Бо ж не можете прочитувати сотні книжок чи студіювати десятки програм.

Але чому залишаєте на боці такий важливий для журналіста елемент, як людину? — зазначає Віра Ке вже здивовано. — Адже це є може найбільш важливим чинником надхнення. Людина в дії, в радості, в бунті, в розпачі — це все є для нас, журналістів, цінний матеріал. Ось велике джерело тем, цінна спонукка для дослідів і шукань.

Справді! Журналіст будує свою працю через людей і для людей. Він тісно пов'язаний із їх світом, тай має змогу на нього впливати. Та як учитель у школі, не може робити цього надто наглядно. Його вплив вив'язується з самої його особовости, з його уміння і добрих прикмет.

А у Віри Ке поле діяння особливе. Вона провадить „Куток для жінок“, отже досягає передусім жіночого читача. Та сторінка є приміщена в тижневику, отже напевне має й читача-мужчину.

— О, так! каже Віра на це за- (Закінчення на обгортці)

Перо Союзянки

Думки з нагоди ювілею

Коли наш Відділ народився, то саме в тому часі відійшла у вічність наша дорога провідниця Олена Кисілевська. Що ж було дивного, що ми вибрали її нашою патронкою? Бо ж думали ступати її слідами. А тут дехто в нашій громаді хотів нас на гвалт перехристити. То називали нас „Клубом Суфражисток“, то „Сестрицями ч. 2“, то „Непотрібними Бабами“, а були й такі, що придумали для нас назву „Цьоці Пітольці“ (вгадайте, що це значить!). Роздумували ми на всі сторони, але ніяка назва нам не підходила. Зберегли ми давню назву 15 років та з тієї нагоди справляємо наш ювілей.

Мені припала честь представити нашу Управу. Не буду нудити наших читачів довгим життєписом чи вичисленням її заслуг. Подам лиш коротку характеристику кожної членки, щоб усі зрозуміли, чому завдячуємо успіх нашого Відділу.

Зачну від найважливішої особи — голови. Нема де правди діти, що нам голова вдалася! Зате сидить, як мучениця, 12 років на тому пості! Може бути гостра, як австрійський фельдфебель, хоч його й на очі не бачила, або може бути ласкава, як ягнятко — залежно від того, чого інтереси Відділу вимагають. Вона — то так, як той жид — викинь її дверима, а вона пре вікном і все, що потрібне для нашого Відділу дістане. Жилку купецьку має, бо гроші наш Відділ робить. Їздить по товари до Нью Йорку, коли підготовляємо базар, привозить і відвозить членок Управи, коли в нас є засідання. Так наша Голова полюбила цю роботу, що ніяк не може без неї обійтися!

Заступниця — то в нас ще молода членка, але вилізла по щаблях високо. Отже коли так далі буде перти, то скоро вилізе на вершок. Поки що сидить і розглядається на всі сторони, звідки краще досягнути свою ціль.

Наша секретарка також виграла місце на своєму пості і не допустить нікого. Своїм писанням не тільки псує нерви собі, але й другим. Скільки вона вже напсувала паперу!

Щастя, що не виставляє за те рахунку, бо наш Відділ збанкрутував би, коли б мусів це оплачувати.

Наша фінансова носить із собою квітар, так як кожний християнин свій молитовник. Спочатку то так злегенька пригадає про членську вкладку, а вже перед Заг. Зборами, то рубає просто з моста: — Пані, платіть вкладку, бо даю книжку до контролю!

А вже наша касієрка, то тяжка кавалерія! Для неї видати гроші, то щось найгіршого! Наперед тягне за рахунок, перевірює чи все в ньому грає, чи підписи чіткі, а тоді зітхає і видає гроші. Затискує кулаки цілий рік, а перед Заг. Зборами нагло в них появляються діри, всі гроші розлітаються і наша касієрка стає гола, як турецький святий!

Організаційна референтка, то в нас наймолодша членка. Перед Заг. Зборами вписалася в члени, бо як каже — сподобала собі лица пань з Управи. Зголосилася на пост організації, бо, як каже, то треба переконувати на всі сторони, щоб записувалися в члени. А вона любить говорити і вже на Просфорі вспіла намовити трьох членок.

Культ.-освітня недавно тому обняла цей пост і щойно приглядається до праці. Але напевне на забаві наших градуантів покаже, що вона вміє.

Суспільна опіка змобілізувала до тієї роботи аж трьох членок, що зябрають від кого попаде.. Донедавна то були собі сподобали нашу дітвору в Бельгії чи Німеччині й допомагали вдержувати для них школу. Щось їм там із тією школою не вийшло, то звернули свою увагу на Південну Америку, і як прибирають грохи гроша, то шлють на адресу Експедиції Сапеляка (а не на адресу Союзу Українок Аргентини? — прим. Ред.) і за те дістають дуже гарного листа з подякою. Відвідують хворих, а вже найбільша радість, коли в нашій членки побільшується родина. Тоді шлють квіти.

Господарські працюють учвірку. Коли приходять продаж пе-

чива, тоді настає їх час. Мають право докучати кожній членці: — Печіть і давайте, бо мусимо заробити гроші! Найкраще себе почувають, коли влаштуємо Просфору. Тоді годують гостей борщем, варениками, кутею, а часом і свяченою водою, по якій гості дістають знаменитий гумор. До помочі нашим господарським є доні Союзянок, що їх зовемо „маків цвіт“. А цей цвіт, то наша надія, що незабаром скаже нам відпочити...

Я не була б справедлива, коли б не згадала наших почесних членів, себто чоловіків, що працюють не раз дуже завзято. От, хоч би на наших Весняних Вечерниціях. Маємо славного аранжера, який так гарно провадить забаву! Потім так захрипне, що не може й тижнями промовити слова до пацієнта. Маємо незаступного касієра, а вже про „бартендера“ нема що й говорити. Його якби Бог для нашого Відділу створив! Він уже знає, як і що кому наляти, щоб пішло йому на добро, а Відділові на користь. Не диво, що при такій співпраці заробляємо одинку з великими трьома зерами і з легким серцем висилаємо на руки Блаженнішого до Риму і так усе збільшуємо свою цеголку в Соборі св. Софії.

Цілий рік Контр. Комісія дивиться на нашу роботу через зелені окуляри. Але перед Заг. Зборами їх скидає і контролює нас здоровим оком. Дотепер нічого невідповідного не відкрила. Але тепер стаємо перед цілою нашою громадою і просимо дати свою оцінку нашій праці. Чи дістанемо „абсолюторію“ від неї?

Ірина Гриневич
членка Управи 66 Відділу СУА
у Нью Гейвені

Гумореска, відчитана на ювілею 66 Відділу СУА в Нью Гейвені, що відбувся 21 березня 1971 р.

ПО ДЯКА

Почуваємось до милого обов'язку подякувати довголітній Союзянці п-ні Артемії Никорович із Філядельфії за дарове приміщення у свесму відпочинковому домі у Вайлдвуді, що вона приділила нашим двом членкам. Такий доказ уваги й жертвенности для своїх посестер із СУА вона вже дає кілька літ. Щира дяка за те!

Управа 42 Відділу СУА
у Філядельфії

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Музейні ВІСТІ

В. Д.

1971

НАША ЕТНОГРАФІЧНА ЗБІРКА

Хоч уже проминуло чотири роки, як створився Музей Нар. Мистецтва США, і про його постання багато писалося в пресі, проте й досі не всім відомо — звідкіля взялася підстава його експонатів. Для точности варто це пригадати.

Союз Українок Америки вже в початках своєї діяльності зрозумів велику вагу нар. мистецтва у популяризації нашого імени. Вже в 1926 р. влаштував першу виставку нар. мистецтва в готелі Астор з нагоди базару жін. організацій. Вишивки, кераміку, дереворізьбу й писанки довелось позичати у членок. Оце й піддало гадку — придбати власну збірку стилевих виробів із Рідного Краю. П-ні Олена Лотоцька, тодішня голова США, заходилась коло того почину у 1932 р. Користаючи з того, що інж. Стефанія Чижович, член управи кооп. „Українське Народне Мистецтво“ у Львові, була в ЗСА, можна було домовитись про склад збірки й умовини. Гроші на завдаток прийшлося позичати і це сталося на особисту поруку голови.

У міжчасі підспіла дата Світової Виставки в Шикаго у 1933 р. Українська група побудувала там свій павільон і це могло дати чудову нагоду до виставлення наших скарбів. Інж. Стефанія Чижович прибула з експонатами в час, як представниця кооп. „У.Н.М.“ Це вперше відвідувачі могли оглядати нашу збірку і любоватись її красою.

Повернувшись до осідку Централі, що була тоді в Нью Йорку, збірка об'їхала всі наші більші центри. Служила й надалі на наших виступах перед американським світом, останньо в кіосках культури Міжнародної Жіночої Виставки у Нью Йорку. Вона збагатилась по жертвами членок, осо-

бливо після прибуття нової еміграції по 2-ій світовій війні.

Деяку кількість експонатів надіслав Гурток „Наша Батьківщина“, при Окр. Раді США в Рочестері. Почин до його засновання дала

На стіні вміщено килим, якого частину подаровано до Музею Нар. Мистецтва в Нью Йорку. Виткала його Домна Котик із с. Онута на Буковині (сидить зправа), біля неї її сестра Марія Олійник. Ззаду стоять їх дочки — Марія Давидюк (зправа), що подарувала килимок і Домна Самборська.

An old Ukrainian rug was donated to the UNWLA Folk Art Museum in New York City. The late Domna Kotytk (first from the right — sitting) from Arbakka, Canada wove it in the old country.

п-ні Софія Онуфрик, тодішня містогорова Окр. Ради. Впродовж 10 років існування Гурток зібрав доволі велику кількість експонатів поміж членками США. Цю збірку Гурток передав у цілості до Музею Нар. Мистецтва США при його відкритті у 1967 р.

Оце основні джерела походжен-

ня нашої етнографічної збірки. Вона збагатилася дальшими по жертвами, що були звичайно проголошені в нашому журналі.

БУКОВИНСЬКИЙ КИЛИМ

Неодин експонат нашого Музею перейшов довгу дорогу заки дістався до нашої збірки. Не все можна її прослідити. Та в небагатьох випадках маємо точну його метрику — включно до світлини його власниці.

Килими того роду (їх звали „скорцями“) ткали в північній Буковині. Цей наш килим походить із с. Онута, пов. Заставна. Його первісний розмір був 2х3 метри (приблизно) і він був призначений на напільну стіну, себто ту, де звичайно вміщене ліжко. Отже й приміщували його над ліжком, засягаючи не раз у куті і на другу стіну.

Килим цей виткала селянка Домна Котик з Онута. Разом із чоловіком Миколою і чотирма дітьми вона в 1903 р. виїмгрувала до Канади. Родина поселилася в дистрикті Арбакка, де придбали фарму і побудували собі хату. Почалось їх трудне піонерське існування. Їм прибуло ще четверо дітей і всіх їх виховало подружжя Котиків. Килим прикрашував цю їх першу хату і нагадував про Рідний Край. Згодом перейшов до дочки Марії.

Отже килимові тепер більш, як 70 років. Вже не має він того розміру, що на світлині, а тільки частина його зосталася. Але дочка зберігала це, як пам'ятку по матері та далекій Буковині. Та коли виринула думка — по жертвувати це до Музею, то піддалась намові свояка д-ра Івана Панчука з Бетл Кріку, Миш. І за його посередництвом килим знайшовся в наших сховках. Хоч це тільки фрагмент колишнього твору, проте він дуже добре зберігся в красках і може свідчити про красу буковинських килимів.

Килими ткали з овечої вовни, на основу вживали конопляних ниток, а в новішому часі „бамбаку“ (нитки з бавовни). Нитки на основу „другали“, себто скручували, удвое. Вовну красили самі купними красками. Тільки чорну вовну докрашували горішніям, щоб дістала більш інтенсивний колір, а жовту видобували з цибулиння і „ляського молочка“ (рослина). Ці інформації про килими півн. Буковини уділила нам п-ні Марія Заборська з Філадельфії.

3 листів до редакції

А ЯК ІЗ ШКІЛЬНИМИ БІБЛІОТЕКАМИ?

Наш Відділ улаштував виставку народного мистецтва у Вест Дженесі Джуніор Гайскулі в Сиракузах. При тому виставили ми також кілька книжок про Україну в українській і англійській мовах. Коли я побачила, що в шкільній бібліотеці діти мають до диспозиції лиш такий інформаційний матеріал, як "Soviet Union — Modern Russia", то заохотила бібліотекарку замовити "Ukraine, a Concise Encyclopedia". Бо в тому перше згаданому виданні Україна є лиш частиною Росії.

Мені сказали, що бібліотекарі замовляють книжки на підставі спеціальних списків, що їх дістають. В який спосіб могли б ми дістати до таких списків і наші довідкові видання, особливо англійську Енциклопедію Українознавства? Чи не могли б наші громадські й наукові центральні установи повести якусь акцію в тому напрямку? Адже варто було б, щоб американська молодь і в середніх школах дістала правильну інформацію про Україну!

Оксана Федорович
голова 85 Відділу СУА
в Сиракузах, Н. Й.

ПОЗИЧАЙМО УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ!

Українські книжки в канадських публічних бібліотеках існують уже давно, а відколи почало прибувати щораз більше українських бібліотекарів, наші книжки займають щораз більше полиць. Але — як каже мені це мій сусід-бібліотекар — наші книжки лежать на полицях, то правда, але майже ніхто їх не позичає! Він завжди ходить крадьки стирати з них порохи, перекладає їх із місця на місце, розбурхує, щоб виглядало, що вони є рухані. Бо як вони не будуть у русі, то йому не дозволять більше скуповувати українських видань. Думаю, що в інших бібліотекарів та сама проблема. Тому мій сусід радить (а властиво благає!), щоб наші читачки хоч позичали українські книжки, навіть якби їх не читали. Щоб тільки управа бібліотеки бачила, що є зацікавлення українськими книжками. Тоді буде постійно призначувати відповідну суму грошей на закуп тих книжок. А це — якщо може не збіль-

шить культури читачів, то напевне збільшить оборот у касі видавництва і авторів.

Віра Ке, Торонто

БІБЛІОГРАФІЯ ТВОРІВ ЖІНОЧОГО ПЕРА

Ред. Колегія під проводом Наталії Чапленко приступила до опрацювання бібліографії всіх творів жіночого пера, що появилися від 1945 р. поза межами України. Праця ведеться найновішими методами за порадою фахівців.

Хоч зібрано вже багато матеріалу для цього видання, все ж відчувуються тут і там прогалини у відомостях. Тому побажано було б, щоб видавництва надсилали свої списки, а письменниці й авторки повідомили про всі видані свої твори Ред. Колегію. Відомості надсилати на адресу:

Mrs. Natalia Chaplenko
310e Galewood Dr.
Cheesequake Village
Matawan, N. J. 07747

Новинки з Централі

У першій половині вересня ц.р. п-ні Іванна Рожанковська, містоголова Гол. Управи, відбула наради з містоголовою п-ні Олександрою Різник і референтками — пп. Любою Волинець, і д-р Теодозією Савицькою. В часі нарад обговорено **засяг і плян праці** кожної референтури. П-ні Олександра Різник, як відомо, має опікуватись двомовними Відділами, отже сповнятиме завдання організаційної референтки.

Дня 25 вересня 1971 р. відбулось у Філядельфії чергове **засідання Екзекутиви**. Воно було присвячене плянові праці наших референтур, а зокрема кампанії приєднання членства, що підготовляється на листопад-грудень ц.р. На засіданні Екзекутива привітала п-ні Осипу Грабовенську, містоголову, що по довшій відсутності, спричиненій хворобою, повернулася до праці в організації.

Екзекутива СУА

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

Л. Українка: Контра спем сперо

ВШАНУВАННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В КЛІВЛЕНДІ

З нагоди влаштування Свята Лесі Українки дня 18 і 19 вересня 1971 р. у Клівленді Краєвий Комітет видав гарно оформлений жетон. Посередині його є світлина поетки в молодому віці. Обведена вінком із золотих листочків і написом золотими буквами на синьому тлі. Враження цього жетона гідне й естетичне.

Окр. Рада Союзу Українок Америки в Клівленді видала з нагоди роковин поетки листівку пам'ятника. Пам'ятник роботи Михайла Черешньовського являється найкращим до тепер втіленням поетки в бронзі. Тому вже давно слід було увічнити його у формі кольорової або чорнобілої листівки, що свідчила б про цей осяг Союзу Українок Америки.

ПОЖЕРТВИ ДЛЯ МУЗЕЮ

Недавно тому пошта принесла пакунок із цінними частинами народного вбрання у пожертві для Музею Нар. Мистецтва, що приміщений в Українському Інституті Америки в Нью Йорку.

Д-р Анна Галя Горбач із Франкфурту прислала старовинну сорочку з с. Шипинців на Буковині. Вишита чорним і золотом. Морщинка злегка кольорована.

П-ні Марія Ясеницька з Франкфурту прислала таку ж сорочку з півн. Буковини, вишиту чорним, брунатним, фіолетним і помаранчевим.

Родина Горбачів надіслала подарункову хустину з с. Ряманова на Львівщині з хрестиковим написом.

За цей щедрий дар складаємо щире подяку!

ОРГАНІЗАЦІЙНІ „МАЙСТЕРНІ“

Референтура молодечих Відділів СУА запланувала на осінь нову форму обговорення організаційних справ. Це будуть дискусійні панелі, звані „майстернями“. У них членки Відділу зійдуться, щоб обговорити різні організаційні завдання і проблеми, що стоять перед Відділами. Плян такої „майстерні“ випрацювала п-ні Наталя Даниленко, референтка мол. Відділів. Але проводити будуть їх Відділи власними силами, кожен на свій лад.

Найперше відбудуться організаційні „майстерні“ в Округах Філядельфії, Нью Йорку і Ньюарку.

Молоді лікарки

1971 рік дав нам знов нових професіоналісток. Поміж ними висуваються на перший плян молоді лікарки. Їх осяг особливий, бо як знаємо, нелегко дістатись на ті студії й їх закінчити.

Оксана Корженьовська походить із Філядельфії. Тут вона покінчила початкову школу при Катедрі Непор. Зачаття, потім середню школу для дівчат із відзначенням, а ступінь В.А. з біології отримала на Пеннсилвенійському Університеті в 1967 р. Медичні студії розпочала в Рочестерському Університеті, була членом клубу Альфа Омега Альфа і відбула два місяці на вимінних студіях в Оксфорді, Англія. Дня 6 червня 1971 р. отримала диплом доктора медицини в Рочестері. Лікарську практику розпочала в лікарні Юніверситі оф Вірджинія Госпітал у Чарльоттесвіл, Ва.

Йоанна Чагарин походить із Вунсакету. Там покінчила початкову й середню школу з відзначенням у 1962 році. В останньому році науки перейшла курс медичної технології у шпиталі і це направило її на студії медицини. Ступінь бакалавра з медичної технології осягнула вона в Університеті Ровд Айленду в 1966 р. Наступний рік вона працювала як технік біохемічного відділу фірми в Кембриджі. В 1967 р. була прийнята до Жіночого Медичного Каледжу у Філядельфії, звідкіля по двох роках перейшла до медичного факультету Тафтс Університету в Бостоні. В часі студій вона осягнула почесне призначення Геррі Л. Гарднер Аворд. Тепер почала свою лікарську практику в шпиталі св. Єлисавети в Брайтоні.

Христина Притула-Кузьмович походить із Бінгемтону, де покінчила початкову й середню школу в 1962 р. За добрі успіхи в навчанні одержала стипендію в Дюкейн Юніверситі в Піттсбургу на передмедичні студії. У 1965 р. перенеслася до Нью-Йоркського Стейтвого Університету в Бінгемтоні. Осягнувши ступінь бакалавра вписалась до Пеннсилвенійського Каледжу Оптометрії у Філядельфії. Тут була 3 роки на деканській листі й користувалась стипендією. Цього року градуувала, одержавши диплом доктора оптометрії. Дня 5-го червня 1971 р. одружилась з д-ром Трувором Кузьмовичем. Думає працювати у Вашингтоні або околиці, де її чоловік відбуває свою лікарську практику.

Д-р Оксана Корженьовська Д-р Йоанна Чагарин

Д-р Христина Притула-Кузьмович

Three young physicians graduated recently. From left to right: Miss Oxana Korzeniewsky, Philadelphia, Pa. Miss Joanna Chaharyn, Woonsocket, R. I. Mrs. Christina Prytula-Kuzmowych, Binghamton, N. Y.

НАШЕ СПІВЧУТТЯ

П. Еміліянові С. Яремкові, працівникові друкарні „Америки“, що вже довгі роки працює над оформленням сторінок нашого журналу, висловлюємо щире співчуття з приводу смерті його дружини **Олени**.

Редакція й Адміністрація
Нашого Життя

Замість квітів

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Катрі Гіль складаю 10 дол. на Фонд Бабусі

Ганна Ратич, Едісон

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Блянки Бачинської складаю 5 дол. на Фонд П'ятсот

Лідія Бурачинська, Філядельфія

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Юлії Клим складаю 10 дол. на передплату для „бабусі“ і на пресовий фонд **Н. Ж.**

Іза Боярська, Гакенсак

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. пані-матки Глікерії Шиманів складаємо 20 дол. на Фонд Бабусі

Друзі і знайомі в Шикаго

НОВЕ ПОМЕШКАННЯ ОКР. РАДИ СУА В ШИКАГО

Окр. Рада СУА в Шикаго користувалась гарним помешканням у будинку Щадничої Каси „Певність“ при 936 Вестерн Евню, Домівку посвячено 17 вересня 1967 р. Весною ц. р. Щаднича Каса повідомила Окр. Раду, що потребуватиме того мешкання для

себе. Отже Управа Окр. Ради кинулась шукати другого приміщення і вневдовзі знайшла таке при 2218 Вест Шикаго Евню. Це колишнє адвокатське бюро має обширну залу, відповідну кухню і т. д. Отже, окрім біжучої роботи, засідань і зустрічей можуть відбуватись там невеликі імпрези. В помешканні Окр. Ради приміщене також Бюро Сусп. Опіки, що засноване — з ініціативи Окр. Ради спільно з іншими організаціями — в 1967 році.

БІОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ

Постановою XVI Конвенції СУА ухвалено приступити до опрацювання біографічного словника української жінки. Це видання мало б охопити всі видатні жіночі постаті нашого минулого. Будуть тут життєписні дані наших письменниць, мисткинь, артисток сцени, музик, громадських діячок і т. д., подані в окремих розділах.

Для зібрання матеріалів і виконання цієї праці встановлено Ред. Колегію, що її очолює п-ні Люба Волинець, культ.-освітня референтка Гол. Управи. Окрім Ред. Колегії передбачена ще Колегія співробітників, що могли б допомогти матеріалами, маючи доступ до архівів і бібліотек.

Словник буде виданий англійською мовою. Він служитиме, як довідковий матеріал про українську жінку в американських бібліотеках.

Коли змінюєте мешкання, не забудьте повідомити нас про зміну Вашої адреси.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З жалем ділимося сумною вісткою з усім організованим жіноцтвом, що 8 червня 1971 р. відійшла у вічність наша дорога членка бл. п. **Марія Григорівна Стратієнко**. У Кам'янці Подільському закінчила Жіночу Вчительську Семінарію. Там же в 1919 р. одружилась із Михайлом Стратієнком, учителем і діячем українського визвольного руху. Господь Бог поблагословив їх подружжя трьома дітьми. У трудних умовах 1. світової війни, коли чоловік пішов до війська, Марія Стратієнко виховувала дітей сама. Те саме продовжувалось і під час визвольних змагань, в яких її чоловік брав активну участь. При тому старалась доповнити свою освіту філологічними студіями, що й удалось їй згодом досягнути. Працювала як педагог у середніх школах і то в найтруднішій ділянці, бо викладала українську мову і літературу. Найважче прийшлося їй тоді, коли розпочалась нагінка на політично підозрілих, що й закінчилась арештом її чоловіка в 1934 р. і засланням його до Казахстану, де пробув аж до війни. Її звільнено з праці, як дружину „ворога народу“. Коли вибухла німецько-советська війна, родина перебувала у Харкові. Тут пережила відомий голод і жах переслідувань гестапо, коли їх син Андрій знайшовся в тюрмі. З великим трудом удалося видобути його звіттіля. А потім мандрівка на захід, що принесла їй важке поранення автотранспортом у Словаччині. Після деякої поправки здоров'я родина осіла в Німеччині, де в таборі у Берхтесгадені Марія Григорівна включилась у працю ОУЖ. Згодом ціла родина переїхала до ЗСА, де замешкала спочатку у Трентоні, а потім у Філядельфії. Тут Марія Григорівна стала членом Виховної Комісії СФУЖО, пізніше її головою, а вкінці виховною референткою. Стала також членкою нашого Відділу і займала в нашій Управі пост культ. освітньої або вихов-

Для нашого журналу

Проминуло літо й принесло нам лиш небагато нових передплатниць. Видно, наші прихильниці не думали про нас у часі вакацій. Та ми віримо, що це сталося лиш переходно. Бо ж за 5 придбаних передплат вони можуть отримати том перекладів Лесі Українки „Спірит оф Флейм“. Чи не варто подарувати його своїм американським приятелям?

Приєднали нам передплатниць:

Марія Барагура, Вудгейвен (64 В.)	1	Анастасія Королишин, Дітройт (23)	1
Роза Білоус, Ірвінгтон	1	Віра Струк, Трентон (11 Відд.)	1
Іванна Бемко, Кренфорд	1	Наталія Тагунчак, Філяд. (43 В.)	1

АДМІНІСТРАЦІЯ НАШОГО ЖИТТЯ

ної референтки. Рівночасно працювала також у школі українознавства при православній церкві св. Покрови, де була впродовж 10 років головою педагогічної ради.

В останніх роках уже відтягнулась від громадської роботи, бо мусіла опікуватись хворим чоловіком. Але не відмовлялась від зайняття, що їх могла виконувати вдома. І так провела підготовчу роботу для Літературного Збірника Конкрсів СФУЖО, що має вийти незабаром.

З великим жалем попрощало її членство нашого Відділу і вся українська громада Філядельфії. Над домовиною промовляли п-і Галина Царинник, голова, п-ні Михайлина Чайковська, співробітниця з Берхтесгадену і д-р Наталія Пазуняк, секретарка СФУЖО.

Вічна їй пам'ять!

Управа 44 Відділу СУА
ім. невідомої Героїні

Дітройт, Миш.

Важким сумом пройняла членок 23 Відділу СУА і все громадянство до глибини душі вістка, що 10. червня 1971 р. трагічно померла від удару автомобілем бл. п. **Анна Дембіцька**. Ще в 1929 р. була однією з основниць 16 Відділу СУА в Дітройті і стала першою його писаркою. По якомусь часі перейшла до 23 Відділу СУА. Була в ньому головою, фінансовою і кореспонденційною секретаркою та однією з найбільш активних і свідомих членок. Була приємною і товариською вдачею.

Народилася в 1894 р. в с. Підгайчики, пов. Перемишляни в Зах. Україні. Приїхала до Америки в 1912 р. Спершу спинилась у Нью

Йорку, а потім переїхала до Дітройту і в 1920 р. вийшла заміж за Миколу Дембіцького, з яким прожила 46 років у щасливому подружжі. Господь Бог поблагословив їх двома дітьми, що їм вони дали вищу освіту. Дочка Юлія, замужем Монсінг — учителька, а син Євген — фармацевт. Бл. п. Анна виховала їх на свідомих українців, що добре володіють українською мовою. Останніх 6 літ прожила вдовою.

У похоронному заведенні попросила Покійну голову Ксеня Палер. Покійна належала також до українського Відділу старших громадян у Дірборні, де проживала. Члени тієї організації взяли участь у похороні й несли домовину. У церкві св. Івана Хрестителя Покійну попрощав теплими словами о. пралат Бохневич. Під час відправи членки Відділу стояли по середині церкви з відзнаками, щоб у такий спосіб віддати їй останню прислугу. На цвинтарі похоронну відправу відслужив о. Климчук, а від родини син Євген щиро подякував усім, що прийшли так численно провести Покійну на вічний спочинок.

Полишила у глибокому смутку дочку, сина, зятя, синову, 4-ьох внуків і ближчу й дальшу родину в Україні й Америці. Діти зложили пожертву 10 дол. на пресфонд Нашого Життя.

Спи, дорога Союзанко, нехай земля Вашингтона буде Тобі легкою!
Анастасія Королишин

У Різдвяному подарунку для нашої дитини повинна знайтися українська дитяча книжка. У каталозі ОПЛДМ знайдете список для кожного віку.

Вісті з Централі

З початком громадського року наша організація увійшла в давно намічений плян своєї праці. Розгортаються нові почини і продовжуються давно початі. Осінній сезон є в повному ході.

Місяці вересень і жовтень присвячені виховним справам у нашій організації. У тому часі кожна наша клітина старається виконати якесь виховне завдання — чи то Дитячу Зустріч, Виховний Семінар, виставку дитячих книжок. А Відділи, що провадять Дитячі Світлички, пригадують про себе українській громаді.

У наших Вістях подаємо відомості з різних ділянок праці нашої організації. Тому радимо членам СУА уважно прочитувати їх, щоб могли слідкувати за тим, що діється. Тут інформуємо про всі акції, реченці й кампанії.

Підготовка до кампанії приєднання членок, що її проведемо в листопаді й грудні, вже в повному ході. Підставою до неї стане збирання адрес наших майбутніх членів. Для цієї цілі переглянемо всі можливі джерела — наших знайомих, списки родин, що мають дітей у Пласті, СУМА чи в ОДУМ-і, матерів дітей, що є в наших Світличках, а вкінці списки парохіянок із найближчої парохії. Для них встановимо картотеку з іменем, прізвищем, адресою й телефоном.

Це завдання проведе в життя організаційна референтка Відділу. Для помочі вона підбере собі Комісію, що поділить роботу між себе.

Хочемо, щоб наша кампанія дала гарний успіх. Наша мета — приріст членства на 15%!

Жовтень був у нас завжди місяцем книжки і преси. Отже хоч цей місяць перехопила виховна ділянка в нашій організації, проте ми не можемо зректись його для пропаганди нашої книжки і преси. З нашої ініціативи Окружна Рада Нью Йорку спільно з іншими організаціями влаштовує імпрезу „Книжка шукає читача“. Це буде найкраща нагода запізнатись із новими виданнями в різних ділянках літератури й публіцистики.

Такі виставки книжок повинні й інші наші Округи перейняти. Для цієї цілі може послужити бібліотека, що є при деяких Окружних Управах. Де-що нам дадуть наші книгарні, а й приватні книгозбірні.

Українські Дошкільні Дні, що відбудуться в днях 29—31 жовтня 1971 р. у Філадельфії, розпочнуть новий етап у нашому дошкільному вихованні. Їх скликає Осередок Дошкілля ЗСА, щоб нав'язати зв'язок з учительством та працівниками дошкілля. В програмі намічена виставка дитячої книжки й виховних посібників, показ лекцій, учительська конференція і Заг. Збори Осередку. Це буде найкраща нагода обмінятись досвідом і зачерпнути з найновіших досягнень у тій ділянці.

До участі в Українських Дошкільних Днях запрошені всі виховні референтки й учительки Дитячих Світличок.

Успіх праці суспільної опіки залежить головню від кількості людей доброї волі, що готові служити великій ідеї допомоги потребуючим братам-українцям. Тому першим завданням референтури суспільної опіки є захочувати і приєднувати якнайбільше число всіх тих, що готові пожертвувати бодай маленьку частину свого часу на користь потребуючих. Референтки Суспільної Опіки в Округах та в поодиноких Відділах СУА повинні повести акцію приєднання всіх охочих — молодших і старших, жінок і мужчин, до всяких починів суспільної опіки, як: відвідини хворих по шпиталях і приватних домах, допомога в організації клубів для старших віком, забезпечення транспорту для тих, що того конечно потребують та брати участь у всіх інших починах Суспільної Опіки. Ніхто не повинен відмовлятися від співпраці в Добровільній Службі на користь потребуючих — хай стане всім ясно, що участь у суспільній опіці — це моральний обов'язок кожного українця.

Своєчасно внесена передплата дає здорову фінансову підставу видавництву.

Леся Українка:

Як я умру, на світі запалає
Покинутий вогонь моїх пісень,
І стримуваний племінь засіяє,
Вночі запалений, горітиме удень.

ВІТАЄМО!

Ми чекали на повідомлення про новоприєднаних членок в Окрузі Клівленду. Тим часом Відділи були зайняті підготовою до Свята Лесі Українки і списків не прислали. Тому привітаємо тепер додатково зголошених членок в Окрузі Нью Йорку. Щастя Вам, Боже, в наших рядах!

1 ВІДДІЛ СУА, НЬЮ ЙОРК:

Наталія Валько
Осипа Дудинська
Катерина Король

73 ВІДДІЛ СУА, БРІДЖПОРТ:

Анна Голик
Онісія Іванко
Анна Климук

103 ВІДДІЛ СУА, ГЕМПСТЕД:

Стефанія Грибик
Орися Дацків
Юлія Захарія
Ганна Капчак
Євгенія Квозко
Марія Клим
Теодозія Козловська
Марія Кузів
Валентина Лисняк
Марія Ліпінська
Олександра Лотоцька
Стефанія Маланчук
Феодосія Небожинська
Анна Пицимуха
Анна Плаксі
Олена Плетенецька
Христина Подолук
Віра Погорецька
Стефанія Сагата
Ольга Самійло
Марія Сваричевська
Емілія Ставицька
Анастасія Теоня

104 ВІДДІЛ СУА, НЬЮ ЙОРК:

Стефанія Бабурка
Леся Ганзій
Анна Грудницька
Ірина Дідик
Уляна Дмитренко
Стефа Курис
Катерина Мадей
Марія Сливка
Катерина Химчук
Марійка Філевич
Оксана Федьків

ЕКЗЕКУТИВА СУА

Три громадській роботі

Звідомлення з праці Відділів наш журнал усе охоче поміщував. Найбільша увага була приділена звітам із Річних Зборів, що являються доказом його цілорічної праці. Але й інші звідомлення, не раз дуже обширні, знаходили в нас своє місце.

Радіємо, що Відділів прибуває, а з ними і звітів із праці. Про те не раз писалося в журналі з проханням якомога скорочувати описи й подяки. Хоч деякі пресові референтки дотримувались того, проте й те не помагало. Всіх звідомлень не можна було в своєму часі вмістити.

Над тим застановлялась Пресова Комісія XVI Конвенції СУА. Щоб дати місце для всієї діяльності Відділів ухвалено — залишити звіти з Річних Зборів у давній формі, а звідомлення з імпрез опрацювати, як хроніку. Це є форма, що її багато редакцій запровадило в себе.

Цю ухвалу думаємо здійснити від січня 1972 р. Прохаємо уваги й виробуміння для цієї новинки нашої редакційної роботи. Ред.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Виставка нар. мистецтва

Дня 29 березня ц. р. звернулися з Банку Брод Націонал, який знаходиться в найбільше рухливому місці Ньюарку, до колишньої довголітньої голови місцевого Відділу СУА п-ні Анни Настюк з проханням, щоб підняла українську жіночу організацію, яка зайнялася б декорацією вікна в їхньому банку в українському стилі. Це перший випадок у Ньюарку, що американський банк звернувся до української організації з такою пропозицією. В порозумінні з головою Окружної Ради СУА в Ньюарку п-ні Іриною Кіндрачук, пані Амелія Цяпка, Катерина Кузьма, Фльорентина Дорошенко і Пелагія Кучкуда вибралися до банку, щоб оглянути місце для запланованої виставки. Познайомилися з президентом банку п. Робертом А. Велсом, який показав паням вікно для виставки, заявляючи, що банк почав цього року вперше запрошувати етнічні групи декорувати вікна під час святкових сезонів, починаючи від українців.

В умовлений час пані прийшли з

експонатами, власністю пань Кузьми і Цяпки, як — писанками, вишивками, керамікою, базьками і двома пасками роботи п-ні Цяпки. Одну паску подавали президентові банку, який виявив нескриті захоплення експонатами, заявляючи, що український народ є дуже здібний і працюючий. Попросив рівнож, щоби пані передали святочні побажання жінкам, згуртованим в українській організації.

Під час декорування виставки, американці подивлялися виставлені речі, задаючи паням питання. З того виходить, що рокові свята Різдво і Великдень є найбільш пригожі для познайомлення американської публіки з українською культурою і народним мистецтвом, що викликають подив і захоплення. Виставка тривала до кінця квітня ц. р.

РОЧЕСТЕР, Н. П.

Дитяча Світличка в Мюнхені

Наш Відділ уже довгі роки опікується Світличкою в Мюнхені-місті. Цього року маємо звідомлення, що є там 6 дітей, які пильно приходять. Усі діти гарно говорять по-українськи, батьки зацікавлені в тому, щоб діти гуртувалися і радо допомагають виховниці п-ні О. Захарків.

Окрім Світлички є тут також школа українознавства, до якої ходить 26 дітей. Школа має 4 відділи. У школі відбуваються різні імпрези і в них також беруть участь малята із Світлички.

І так у грудні відбувся Вечір св. Миколая, потім Просфора з короткою Різдвяною сценкою. У святочному часі діти ходили колядувати і зложили побажання Пресосвященному Кир Платонові з нагоди його іменин. У Великодній зустрічі, що відбулася 1 квітня, діти школи і світлички вивели три гагілки. Дня 13 лютого відбулася дитяча костюмівка. Запрошено також дітей з інтернату „Рідна Школа“. Дітей поділено на дві групи, що під керівництвом своїх виховників забавлялися в окремих залах. Управа Відділу ОУЖ із Мюнхену допомогла приборати приміщення, приготувала для всіх дітей смачний підвечірок, а також підготувала льотерію.

Леся Українка:

Де тее слово крилате,
Де тії струни, де голос потужний,
Щоб заспівали про це лихоліття,
Щастям і горем багате?

50-ЛІТТЯ 1 ВІДДІЛУ СУА

Прочитавши цю ювілейну дату в нашому календарці, можна здивуватися, як це можливо, щоб один із наших Відділів уже дійшов до 50-ліття, тоді, коли ціла організація святкуватиме цей ювілей аж у 1975 році. Та історія СУА доказує це. Перший Відділ СУА — це колишня „Жіноча Громада“, що постала в 1921 році. І коли в 1925 р. українське жіноцтво Америки заходило коло заснування центральної жіночої організації, тоді Жіноча Громада підтримала цей почин і стала Першим Відділом СУА.

Тепер із радістю членки підготовляють це ювілейне свято. Воно подасть перегляд діяльності Відділу за 50 років і запізнає всіх із чільними діячками того гурта. Підготовляється Ювілейна Книжка, що з'ясує докладно історію Відділу і сильветки провідних осіб. Припускаємо, що всі Відділи Нью Йорку й околиці вшанують цей ювілей своєю участю.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У Н. Ж. ч. 6, 1971, подано помилково, що 82 Відділ СУА з Бронксу пожертвував 1 дол. на прес. фонд журналу, тоді коли він вплатив 7 доларів. За недогляд перепрошуємо.

Найбільш зворушливим виступом були співідни в Захисті Старих напередодні Дня Матері. Прибули діти школи й світлички разом із своїми виховницями Я. Філь і О. Захарків, щоб бабусям заспівати і задеклямувати. Бабусі були зворушені й обдарували дітей солодощами. Того ж дня діти відвідали матір нашого Владки.

Після першого св. Причастя, що діти відбули в травні, Відділ ОУЖ підготував для них спільний сніданок. Своє Свято Матері діти влаштували щойно в червні, де виступили з деклямаціями і піснями. Це було рівночасно закінчення шкільного року.

Оцей перелік їх праці подаємо до відома всім приятелям укр. дітвори. Хоч це не нашого Відділу осяг, проте ми вдоволені, що причиняємось до їх праці скромним датком 10 дол. місячно. Голова

БАЛТИМОР, МД.

Свято Матері 59 Відділу СУА

З приходом весни знов ожило життя в нашому Відділі. Як щороку напередодні Дня Матері 8 травня 1971 року влаштували ми вже традиційний Літ. Вечір. Цим разом програму його вивонила чарівна Леся Лисак, улюблена авторка зворушливих, ніжно написаних нарисів. Її книжка „Терпкі пахощі“ усміхається до мене словами присвяти.

Тому, що Вечір був частинно присвячений матерям, то окрім зворушливого оповідання „Мати“, відчитаного авторкою, учні Укр. Муз. Інституту, діти Союзнок, Ірка Корж та Івась Хай, порадували нас грою на фортепіані.

Потім голова мгр. Лідія Лемішка представила нам п-ні Лесю й обдарувала її китичкою конвалій у керамічній вазі. Згадала про те, що авторка народилася у Вірлові на Тернопільщині, де батьки її вчителювали. Там пройшло її щасливе дитинство. Середню освіту отримала в Ліцеї Українського Дівочого Інституту в Перемишлі. У дальшому осягнула мистецьку освіту, спершу в Театральній Школі у Львові, а потім у Мистецькій Студії Йосипа Гірянки й Олімпії Добровольської.

Слідувало мистецьке читання авторки. Немає мабуть Союзянки, що слухала б без сліз на очах оповідань „Дарунок для Ромка“, „Лист звіттія“ або патріотичного нариса „Лицарям Червоної Каліни“. А ще більше були ми зворушені піснями у „Золотих Дукачах“, що їх авторка передала нам своїм ніжним голосом. А якже не згадати соняшного спогаду про „чудових коминярів і задуманих фіякрів“, що возили молоді пари на зустріч із щастям.

Всі ці милі, сантиментальні нариси залишили в присутніх незабутні враження і вони радо ділилися ними з господарями Вечора при каві й солодкому.

Оксана Калиновська
пресова референтка

НЮ ЙОРК, Н. Й.

64 Відділ СУА вшановує Лесю Українку

Коли вечір у пошану Т. Шевченка мав характер замкненої імпрези для членства, то сторіччя з дня народження Лесі Українки Відділ відзначив святом, призначеним і для громадян-

ства. Свято відбулося дня 15 травня ц. р. Відкрила його голова п-ні Марія Савчак, а програмою проводила п-ні О. Шур. Спільною темою доповідей трьох молодих прелегенток була „Аналіза »Лісової Пісні«, до якої доповідки підійшли з різних аспектів. У доповіді „Генега »Лісової Пісні« п-ні Л. Волинець ствердила, що ця драма-феєрія й „Боярня“ — це єдині сценічні твори з українською тематикою, які вийшли з-під пера Лесі. Туга за волинськими лісами, дитячі спомини про чарівні лісові ночі, перекази матері про русалок, лісовиків і мавок, зацікавлення фолкльором із першого джерела — оповідання дядька Лева — спонукали Лесю Українку написати цей високо-мистецький твір, у якому вона виклала свою життєву філософію. Драма, що її поетка написала впродовж кількох днів при повному фізичному виснаженні здобула авторці зразу повне признание і театр Садовського взявся за її постанову, хоч Леся побоювалася, що постановник-режисер не зінтерпретує твору згідно з її задумом. Мавка в інтерпретації прелегентки — це сама Леся Українка. Вона пробуджує свідомість пасивного українського громадянства й звертає його увагу на значення рідних традицій.

У своїй доповіді „Фолкльорне тло драми-феєрії й її персонажів“ Світлана Луцька, базуючись на дослідах літературознавців, етнографів і фолкльористів, проаналізувала й вислила символіку фантастичних постатей — дійових осіб, розкрила тайну уведення їх в акцію „Лісової Пісні“, підкреслила майстерність, з якою Леся Українка зміла поєднати реальний і уявний світи для мотивації дії й характеристики персонажів, чи розкриття тайників людської душі й життєвих законів. Мавка — символ природи, що коханням здобуває душу. Вона спонукує реалістично наставленого Лукаша зрозуміти свою власну душу. Дядько Лев своїм прив'язанням і пошаною до природи відзеркалює в своїй особі релігійні погляди наших предків, що базувалися на культурі природи. Перелесник — символ вогню, внутрішнього спалаху людської душі. Пожарище Лукашевого двора, це образ попелища його власної душі, його надій і сподівань. Навіть зовнішні атрибути дієвих осіб, фантастичного світу мають своє коріння у фолкльорі, напр., голос і спосіб вислову польової русалки нагадує народні голо-сіння. Рослини, кущі, дерева, явища

КЛЮБ СТАРШИХ ВІКОМ

Референтура сусп. опіки при Гол. Управі запроєктувала організування Клубів Старших. Клуби мали б гуртувати старших чоловіків і жінок. Їх завданням було б організувати розвагу для своїх членів і допомогу в тих ділянках, що їм потрібна. Такі клітини могли б постати при Відділах СУА, але співпрацювати з іншими організаціями, передусім із місцевими парохіями.

Д-р Теодозія Савицька, референтка сусп. опіки Гол. Управи, опрацювала плян такої праці. Незабаром референтура подасть точніші дані про умовини праці такої клітини.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ КИЛИМІВ

У літньому часі проведено інвентуру предметів Музею Нар. Мистецтва, що приміщений в Українському Інституті Америки в Нью Йорку. П-ні Слава Геруляк, мистецька референтка Гол. Управи, перейшла всі ділянки разом із п-ні Марією Ржепецькою, попередньою референткою.

Стверджено, що наш Музей має у своїх фондах 27 килимів із різних частин України. Після впорядкування і відновлення їх є запланована виставка їх у залах Музею. Про точний реченець буде згадка в нашій пресі.

природи теж мають свою символіку, роса — це слези й журба, зорі — краса, калина — любов.

Поруч акції-фабули, поруч уведення природи, як співучасника дії і фантастичних постатей — творів народньої уяви, як дієвих осіб, „Лісова Пісня“ є висловом світосприймання, світовідчування й світогляду та життєвої філософії Лесі Українки. І це була тема доповіді п-ні Лідії Крамарчук п. наг. „Головні ідеї »Лісової Пісні«“.

Чергування життя й смерті є невідкличим атрибутом усього живого. Буденне життя мусить бути опромінене мистецькими поривами які двигають людину на верхів'я. Важливим стимулом мистецької творчості є кохання, що ушляхетнює людину і дає їй поштовх до польотів у найвищі сфери людського духа. Леся Українка показала, що праджерелом усіх людських починань є природа й її закони, що реалістично-матеріалістичне мусить сплітатися з ідеалістично-фантастичним в одну нерозривну й гармонійну цілість, інакше життя втрачає

ДБАЙТЕ ПРО ЛЕКТУРУ ДИТИНИ!

Об'єднання Працівників Дит. Літератури проголосило список книжечок, що можуть послужити лектурою для шкільних дітей. Це є:

- Білоусенко-Лотоцький О.: Пригоди Вовка-Неситого, збірка казок, мал. В. Цимбала \$1.60
Білецька Т.: Квітка шастя, мал. Г. Мазепи 2.50
Завадович Р.: Марушка Чепурушка і Лесь-Побігдєсь, мал. Е. і Ю. Козака 2.50
Забіла Н.: Чарівна хустинка, мал. М. Левицького 1.00

Замовляти в ОПДЛ

c/o St. Mary's Credit Union, 278 Bathurst St, Toronto 13, Ont. Canada.

УКРАЇНКА ГОЛОВОЮ Т-ВА ЖІНОК-УНІВЕРСАНТОК

У травні 1971 р. Відділ Американського Товариства Жінок-Універсантик у Блумінгтоні, Інд., вибрав своєю головою д-р Наталію Фединську. Про д-р Н. Фединську і її становище інструктора фармакології в Медичному Інституті Індіана Університету була вже мова в нашому журналі (гл. ч. 5, 1968). Вона була довгі роки в Управі згаданого Т-ва, то стипендійною референткою, то містоголовою. А тепер очолює Відділ від 1 липня 1971 до 30 червня 1973 р. Відділ нараховує около 100 членок, здебільшого пов'язаних з Університетом Індіана.

Д-р Наталія Феїнська є членкою Центр. Відділу СУА.

КНИЖКА „УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ“

Куховарська книжка З. Терлецької „Українські страви“ вже вийшла з друку. В половині серпня ц. р. розіслано її всім замовникам у ЗСА і Канаді. Чепурний її вигляд промостить їй дорогу в кожную українську хату.

Недостача такої книжки українською мовою давно відчувалася. За нею пошукували всі українські господині старшого й середнього віку, а тепер питають за нею й молоді. На своїх 210 сторінках вона вміщує 373 приписи.

свою повноту й сенс, стає нудним і безбарвним та доводить до духового спопеління.

У дискусії керівника Студії Живого Слова й постановиця-режисерка „Лісової Пісні“ п-ні Лідія Крушельницька ствердила, що із сценічної точки зору на героя драми висувається Лукаш, а Мавка — це його муза-

надхненник, яка спонукує цього буденника-реаліста відкрити своє власне ідеалістичне „я“ й наштвухує його на шлях мрійника-мистця.

Прелегентки належать до „наймолодшого покоління“ членства 64 Відділу й виявляють живе зацікавлення тематикою з української літератури, мистецтва й культури. Добре знання української мови й ознайомлення з методами наукового дослідження дають їм змогу поділяти свої зацікавлення із загалом членства Відділу в дбайливо опрацьованих доповідях..

Після вакаційного перепочинку — культурно-освітня референтура плянує низку нових імпрез.

Марія Барагура
пресова референтка

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Доповідь про Наталю Дорошенко

Наш 83 Відділ СУА старается надати своїм ширшим сходам різноманітного змісту, запрошуючи гостей із доповідями. Дня 11 травня ц. р. була в нас гостем д-р Ніна Сінявська, викладач Колумбійського Університету. На наше прохання вона опрацювала силуетку української видатної артистки Наталії Дорошенко.

Найперше подала вона загальні життєписні дані цієї визначної українки. Як знаємо, вона молодістю дівчиною приїхала з Ніжину до Києва, щоб учитися драматичного мистецтва. Ще коли була студенткою Драм. Школи ім. Лисенка побачило й оцінило її на сцені українське громадянство. Одружившись з істориком Дмитром Дорошенком вона замешкала в Катеринославі. Працюючи в т-ві Просвіта вона виявила своє громадське наставлення. В 1917 р. Н. Дорошенко із запалом включилася в працю українського театру. Це був Державний Національний Театр під проводом П. Саксаганського і Державний Драматичний Театр, створений за її безпосередніми заходами. Тут вона виступала в п'єсах сучасних українських драматургів і модерних європейських. Та найбільш пам'ятним був її виступ у ролі Мавки в „Лісовій пісні“ Лесі Українки. Це був щасливий час інтенсивної творчості, коли вона виступала в обох театрах, вважаючи це „служінням“ своєму народові. З того часу вона зберігала як святощі театральне посвідчення, датоване 7-го жовтня 1919 р. з печаткою Української Народної Республіки.

Згодом Наталя Дорошенко переїха-

З'ЎЗД СОЮЗУ УКРАЇНОК АРГЕНТИНИ

Дня 9 травня 1971 р. відбулися Заг. Збори Союзу Українок Аргентини в Буенос Айрес. Їх відкрила голова д-р Лідія Іваницька, а провадила мгр. Лідія Тавридська.

Загальний звіт із діяльності зложила голова, про працю в ділянці сусп. опіки звітувала інж. К. Мурашко. Головною імпрезою звітного часу було величаве свято кн. Ольги під патронатом Укр. Центр. Репрезентації. Окремим вечором відмічено ювілей 75-ліття п-ні Ніни Онацької, почесної голови СУА. Союз Українок Аргентини брав живу участь у зустрічах та імпрезах інших організацій. У ділянці суспільної опіки праця йшла в кількох напрямках. Це опіка над українцями, що живуть у Домах Старших і зорганізування Бюра Суспільної Опіки, що його відкрито в кооп. „Відродження“.

Заходами СУА появляється в тижневику „Наш Клич“ жіноча сторінка під редакцією інж. Катерини Мурашко.

До нової Управи СУА ввійшли пані — д-р Лідія Іваницька, голова, інж. Катерина Мурашко, заступниця, інж. Ольга Бандура, секретарка, Ольга Котульська, заступниця, Нуся Грех, скарбничка. Референтками стали пані — Анна Бурбан, Галя Зінько, Сима Бугай, Павлина Ольшанецька, Марія Гнатишин, Катерина Воловина, Юлія Кравчук, Іванна Буній, Софія Двораківська, Ольга Сасик.

ла до Кам'янця Подільського (цю дорогу з Києва до Кам'янця вона в тодішніх умовах пройшла пішки), де включилася в театр Миколи Садовського. Дальший шлях повів її до Чехословаччини, де проживала довгі роки. Тут провадила Драматичну Студію і вишколювала молодь. Хоч уже сама не виступала в п'єсах, проте була відома, як артистка-декламаторка. Її деклямаційні виступи на концертах у честь Т. Шевченка чи Лесі Українки залишали незабутне враження.

По 2-ій світовій війні прийшлося йти в нову мандрівку. Кількарічний побут в Авгсбурзі завершився подорожжю до Канади, де подружжя Дорошенків перебуло янайсь час. Потім повернулася до Німеччини, де невмолима смерть забрала їй чоловіка. Самітня старість у невідрадних обставинах, що їх просвітлювали спогади

За фундамент національного виховання

Українська громада затривожена великими втратами, які поносить українська спільнота з впливом молоді до інших спільнот у різних країнах поселення, б'є на сполох і в шуканні причин такого явища доходить до коріння справи, до переконання, що основним виховним чинником, який має рішальний вплив на духовність молодого покоління є рідний дім, є українська родина, є виховання змалку в рідній мові і культурі. І що першим допомоглим чинником для української родини є українське дошкільне виховання, є оці незамітні, легковажені і недоцінювані українські світлички, організовані і ведені нашими жіночими організаціями. Ці організації творять сьогодні поважну суспільну силу і вони проводять багатогранну громадську діяльність, піддержують не одну релігійну, чи культурну станицю нашого життя. Однак під сучасну хвилю найважливішим національним обов'язком нас усіх, а жіночих організацій зокрема є рятування молоді, задержання її при своєму народі, а з тим у парі йде вдержання і розбудова українського дошкільного виховання.

Створення мережі світличок у країнах поселення повинно бути клицем кожної крайової україн-

кращих днів. Свідомість повноцінно прожитого життя дала їй силу це перетривати.

З вдячністю оцінили наші членки СУА дбайливо опрацьовану доповідь, винагороджуючи її ясними оплесками. Доповідниця провела ще годинку в нашому дружньому гурті.

Присутня

ської організації, турботою кожного її відділу. Українське організоване жіноцтво мусить взяти на себе відповідальність за створення фундаментів національного виховання. Тоді воно сповнить свою місію, яка є на потребу історичної доби.

В цьому напрямі були схвалені резолюції на пленарній Українській Жіночій Сесії в рамках СКВУ в 1967 р., вони є схвалювані на з'їздах та конференціях жіночих організацій в окремих країнах.

Переконана у правильності такого підходу Світова Рада Дошкілля, яка діє у порозумінні з Виховною Референтурою СФУЖО, звернулася до складових організацій СФУЖО з проханням за співпрацю; Централю кожної Організації одержала відповідний Обіжник, Анкетний листок і Правильник Світової Ради Дошкілля з проханням дати інформації про стан дошкільного українського виховання в даній країні та завваги до Правильника.

На цьому місці підкреслюємо вагу зв'язку виховних референтур українських жіночих організацій в світі зі Світовою Радою Дошкілля з метою розбудови українського дошкільного виховання. Спільними силами нам легше буде розв'язати трудне питання мережі і позему українських дошкільних установ у країнах поселення.

І. Пеленська

голова

Світової Ради Дошкілля

Чи знаєте плян праці Вашого Відділу? Яка Ваша участь у ньому?

РОКОВИНИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Весною ц.р. постав Світовий Комітет для відзначення роковин нашої поетки і про це ми поінформували наших читачів. Почесною головою його є Ізидора Борисова, сестра Лесі Українки, а діючою головою мгр. Ірина Пеленська-Пасіка. Комітет намітив різні почини в секторах академічному, літературно-мистецькому, драматичному, молоді, видавничому, преси й фінансово-господарському.

Поодинокі сектори вже почали діяти. Заплановано Наукову Конференцію заходами д-ра Костя Ріди, голови акад. сектора в Оттаві. Про точний реченець і програму Конференції буде вістка у пресі. Літературно-мистецький сектор виконав низку доповідей, монтажів, інсценівок для вжитку організацій. У драматичному секторі його голова артистка Лідія Крушельницька опрацювала монтаж із творів Лесі Українки для театральних гуртків. У секторі молоді його голова мгр. Ольга Кузьмович конкурс на найкращу працю про Лесю Українку в середніх школах і серед студентської молоді. Видавничий сектор запланував кілька видань. Бібліографію творів поетки опрацьовує проф. д-р Богдан Романенчук. Плянується видання друком матеріалів ювілейного року. На дальшому пляні є видання томику віршів Лесі в різних мовах і ілюстроване видання її драматичних творів.

Найближчим до здійснення є виставка творів Лесі Українки від найдавніших часів до тепер. Її підготував Діловий Комітет у формі світлин заголовних сторінок усіх книжок поетки, що досі появилися.

На пораду Світового Комітету для відзначення роковин Жіночий Комітет Укр. Нар. Союзу розглядає плян побудови пам'ятника Лесі Українки на Союзівці.

XIII Літературний Конкурс СФУЖО

З ініціативи й фундації б. президента м. Дітройту Марусі Бек створено при СФУЖО літературну нагороду для жінок-письменниць. У виконанні тієї постанови проголошуємо оцим

XIII ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

Предметом Конкурсу є репортаж або опис подорожі із сучасного життя. На нагороду призначено 200 дол., а саме по 100 дол. за два рівнорядні літературні твори.

Учасниками Конкурсу можуть бути жінки-письменниці або всі, що хотіли б ними бути.

Реченець закінчення Конкурсу — 31 березня 1972 р.

Надіслані твори розгляне Літературне Жюрі, склад якого подамо пізніше.

Конкурсні твори слід надсилати в трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище авторки в окремій запечатаній конверті на адресу канцелярії СФУЖО у Філадельфії з допискою: „Для Комітету Літературної Нагороди“.

WFUWO, 4936 N. 13th St., Philadelphia 41, Pa.

ВКЛАДКИ СКЛАДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СФУЖО

У першому півріччі 1971 р. вирівняли свої вкладки такі складові організації СФУЖО:

Союз Українок Америки 340 дол., Організація Українок Канади 150 дол., Ліга Укр. Католиків Жінок Канади 150 дол., Об'єднання Жінок ОЧСУ 150 дол., Організація Українських Жінок ВБританії 20 дол., Т-во Українських Жінок ім. О. Теліги 20 дол., Організація Українських Жінок Бразилії 20 дол., Об'єднання Українок Бельгії 10 дол., Щира дяка за те!

ЧЛЕНИ-ДОБРОДІІ І СПОМАГАЮЧІ

Великою підтримкою фінансів СФУЖО являються поодинокі особи й організації, що охоче жертвують на різні наші фонди. Найбільше признання виявляють Члени-Добродії СФУЖО, що підтримують працю СФУЖО щорічною вкладкою 100 доларів. Уже в 1-шій половині 1971 р. зложили її: Ірина Малицька (71), Ярослава Шафранюк (70, 71) і Українська Кредитова Кооператива при УНО, Торонто (71).

Число Спомагаючих Членів СФУЖО зросло в останньому часі. Свою вкладку у висоті 10 дол. заплатили в 1-му півріччі 1971 р.: Марія Білосор, Магдалина Жеребецька, Ольга Заяць (70), Ірина Павликівська, Ганна Ратич, Ірина Руснак, Соломія Семотюк, Стефанія Стебницька (71, 72), Зеновія Терлецька. З-поміж організацій вплатила цю вкладку Жіноча Секція Українського Легіону.

Щиро дякуємо всім за вияв зрозуміння нашої праці!

НА ВИД. ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЗАЛІЗНЯК

Т-во "United Women" із Монреалу, що складається з представниць етнічних груп, надіслало пожертву 10 дол. на Вид. Фонд ім Олени Залізняка. Представницями українок в Управі Т-ва є п-ні Галина Мельник, ген. секретарка і п-ні Марійка Чолій, член Екзекутиви. Щиро дякуємо за увагу для пам'яті нашої покійної голови, що була в живому контакті з цим товариством.

ЧЛЕНКИ-ПРИХИЛЬНИЦІ СФУЖО

Члени-прихильниці — це вірні наші приятельки, що вже довгі роки дають фінансову підтримку для певних акцій СФУЖО. Їх річна вкладка вносить 5 дол. Подаємо список тих, що вплатили її вже в 1-му півріччі 1971 р. Звичайно вкладка призначена за 1971 р., а у випадку, коли вона вплачена за інші роки, подаємо в дужках дату. Це окреслення відноситься тільки до даної особи, а не до прізвищ, що вичислені перед тим.

І так вплатили свою вкладку такі члени-прихильниці:

Софія Барабаш, Катерина Бартошек, Марія Бігус, Анастасія Білик, Дарія Бойчук, Ольга Боечко (70), Анна Бойко Т. (70), Анна Бойко Г., Іванна Борушенко (70), Іванна Бригідер, Марія Булавка, Ірина Хома (70), Дарія Цибульська, Лідія Черниш, Олена Черниш, Ірина Дячун, Михайлина Думин, Ірина Бувало, Наталія Федів, Ольга Федорик (70), Анна Фенчинська, Марія Геніж-Березовська, Стефанія Геттер (70), Татяна Грай, Марія Глібович, Софія Годованець, Ольга

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Із смутком повідомляємо українське громадянство, що 16-го серпня 1971 р. відійшла у вічність

бл. п. МАРІЯ ЛІВИЦЬКА

вдова по св. п. Президентові Андрієві Лівичкому.

На переломі століття бл. п. Марія Лівичка була членом Укр. Студ. Громади в Києві, а згодом членкою Укр. Жіночої Громади там же. В 1902 році стала членом Вільної Громади РУП (Револьюційної Української Партії) спершу в Києві, а потім у Лубнях. За це була обвинувачена і відповідала перед судом. У часі революції 1917 р. була головою виборчої комісії до Установчих Зборів. Потім на еміграції довгі роки очолювала Союз Українок-Емігранток у Варшаві. Як дружина Президента Укр. Нар. Республіки в екзилі віддано сповнювала всі обов'язки, що їх те становище вимагало.

Похорон відбувся 21 серпня 1971 року на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

Родині Покійної, як і Членкам СУЕ висловлює щире співчуття

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

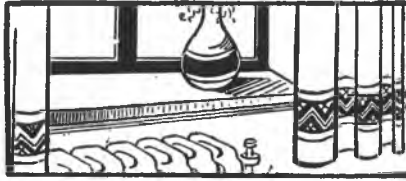
З Б І Р Н И К ПАМ'ЯТІ К. МАЛИЦЬКОЇ ВИХОВНИЦЯ ПОКОЛІНЬ

Ціна 2.00 дол.

Замовляти в Централі СУА або
в п-ні Марії Мудрик

**73 Lynd Avenue
Toronto, Ont. Canada**

Глібович, Софія Годованець, Ольга Горачук (70), Марина Горбань (68, 69), Ірина Гомонко, Марія Горохв'янка, Гурток Книголюбів, Шикаго (70, 71), Ольга Ізьо, Анна Яківчик (68, 69, 70), Лариса Яківчик (68, 69, 70), Євгенія Янківська, Ірина Качанівська, Марія Калимін (70), Анна Капітан, Ірина Кашубинська, Катерина Кедрівська, Олена Климишин.

У НАШІЙ ХАТІ

Андрій Баранник

Осінь увага бульбовикам

(Докінчення)

З наближенням холодних ночей та можливих морозів спішимо викопати наші бульбові бегонії (*tuber begonia*). Викопувати треба обережно з землею на пухнастому корінні і відразу ж із цією землею всадити у вазон, внести в тепле приміщення і — поливши один раз — лишити без жадного догляду, аж поки листя і стебло не засохне і відпаде від бульби. Так насухо й тримаємо їх усю зиму аж до кінця лютого чи початку березня. Тоді обтрушуємо бульбу з землі, укладаємо (ямку бульби догори) усуміш „пітмосу“ і піску в рівних порціях, поливаємо і ставимо у тепломі місці, щоб вона рушила у ріст. Коли появляться перші листочки, тоді напевне є й коріння. Таку вкорінену бульбу садимо у вазон із сумішшю 1/3 землі (просіяної), 1/3 „пітмосу“ і 1/3 піску. В цьому вазонку можемо тримати ціле літо, а коли хочемо, то висаджуємо в город у тінистому місці, де сонце буває лише зранку та звечора, але аж тоді, коли проминуть загрози морозу.

Після першого, навіть легкого, морозу викопуємо бульби лілей, гладіоль, канн, далій. Викопування робимо дуже обережно, щоб не відірвати стебла від цибульки чи бульби.

Перед тим, як викопувати бульби гладіоль і лілей — треба зрізати стебла їх на висоту 6—8 інчів від ґрунту, а тоді — викопавши — укласти їх рядом на сонці, щоб обсохли. Коли лишаємо їх і на ніч, то краще їх прикрити, щоб охоронити від роси чи можливого приморозку. Так підсушені, протягом двох соняшних днів, бульби вносимо у суху, але теплу пивницю і ставимо їх у найзмішаний кут. (Уважати, щоб зимою не промерзли).

За день чи два, як дозволяє час,

викопуємо канни і далії. Викопуємо канни скоро після дощу, або якщо вже прийшов мороз і стебла морозом прихопило, а стоїть суха погода, та після доброї поливки. Тоді при викопуванні бульб земля не буде обсипуватися. Отакі землясті бульби канн складаємо у скрині чи кошики й заносимо у пивницю в сухе місце. Там тримаємо сухими аж до того часу, поки не побачимо, що бульби починають проростати, починають червоніти кінці паростків, а нижня частина починає біліти (приблизно кінець лютого, березень). Тоді треба дуже уважно слідкувати за ними і спостерігати чи не починають вони викидати листочків. Якщо зауважимо, що ростові спичаки починають розкручуватись у листочки — це знак, що вже далі їх утримувати не можна і треба починати з ними роботу. Тепер легко обтрусити з них суху землю, гострим ножом розділити бульби на кілька частин із тим, що кожна така частина має 2—3 ростки. Ці дво-три росткові частини треба посадити у відповідної величини вазони. Вживати звичайної городової землі. Внести у таке місце, де є багато світла й дати їм змогу рости. Як прийде час висаджувати їх у город (квітень, травень), то вони вже матимуть добрий перший листок, високий ростовий гостряк і повний вазон коріння. Висаджені в город скоро зацвітуть, а новий росток дасть знову пізніший цвіт. Далі можна викопувати і сухої погоди. Зрізане, на 6—8 інчів від кореня грубе стебло, міцно тримає при собі всі бульби. Бульби далій вибираємо такими великими кім'яками, складаємо у скриньки чи кошики і повністю покриваємо їх „пітмосом“ Ставимо у пивниці в сухому місці і залишаємо так аж

до березня. Протягом зими приглядаємось до них і пробуємо пальцями, чи вони не дуже зм'якли. Коли перший раз зауважимо, що починають м'якнути, тоді легко звогчуємо „пітмос“, бо очевидно він пересох і втягнув у себе вогкість із бульб. Так звогчений (але не мокрий!) „пітмос“ зупинить висихання бульб. Природний гін до росту зауважимо десь у безрзні-квітні. Якщо кліматичні умови дозволять висадити їх у квітні, то висаджуємо, а коли ні, то переносимо в холодніше місце, щоб затримати початок росту аж до травня. Перед висадкою їх у ґрунт переглядаємо всі бульби і дивимось, чи можна розділити їх на 2—3 частини, але з тим, що найменше 3 бульби будуть у кожній частині. (Якщо під час поділу відпаде якась самотня бульба — її також можна посадити без надії на великий кущ, але на виріст нових бульб). Садимо на соняшному місці, але так, щоб вони не заступали собою інших, малих ростом квітів.

Круглобульбі далії дають компактну квітку, а подовгасті бульби є характерні для довгопелюсткових квітів. Садимо у ямки, добре розпушивши дно, ставимо бульби на дно й обережно засипаємо землею так, щоб 2—3 інчі було вище бульб. Усі висаджені бульби гладіоль перед посадкою відриваємо від сухих бульб та від стебла і використовуємо лиш великі, викидаючи геть дрібнісінькі приростки.

Бульби лілей відділяємо від стебел, але обережно, щоб не розпошити бульбових лусківок. Садимо на глибину 6 інчів.

УКРАЇНСЬКІ ГОСПОДИНІ! УВАГА!

Вже вийшла з друку книжка
ЗЕНОВІ ТЕРЛЕЦЬКОЇ

Українські страви

Давні приписи з Галичини.

Коштує в твердій обгортці 7 долярів
разом із пересилкою.

Із старих садиб

Цікаво говорити про давнину! Оті гостини по старих садибах, що відзначались обиллям смаковитих страв і печива. Та й щоденне харчування було в них смачне, достосоване до вимог сезону. Багата була наша земля і давала гарні плоди! А дбайлива українська жінка вміла з них користати.

Така розмова нав'язалась у нас недавно тому, коли Дім СУА відвідала п-ні Ізидора Борисова, сестра Лесі Українки. В розмові про Колодяжне і Зелений Гай виринула також тема харчування. Волинь і Полтавщина — це далекі околиці з відмінним способом господарювання. Тому й бували в них інші страви, інше харчування. Правда, всюди було те саме смачне домашнє печиво й молодші страви. Та городина краще доходила на полтавському чорноземі й більше було її відмін. А на Волині часто траплялося користати з дикої птиці і дичини, що водилась в її дрімучих лісах.

І так удалось нам відновити з пам'яті кілька приписів. Борщ походить із Полтавщини. Так варила його баба Лизавета, що жила в садібі Драгоманових у Гадячі, а про неї вже була згадка в нашому журналі.* Похребтина (полядвизця) з оленя чи серни приладжувалась часто в Колодяжному, де батько й брат Ізидори Петрівни ходили на лови. Холодець із гуски виконували в Гадячі й околиці, бо там над Пслем водилось багато гусей. А сніжки — це популярна лакоминка, що її люблять діти. І в одному своєму листі Леся Українка написала, що зладила таку лакоминку для своєї сестрички Дори.

Борщ баби Лизавети

1 фунт свинини, 4—5 картоплин, пів головки капусти, 4 помідори, пригорща квасолі, 2—3 морквини, сіль, 3—4

* У Н. Ж. чч. 8, 9, 10, 11 1963 були вміщені спогади Ізидори Борисової п. н. „Зелений Гай“.

ложки пшоно, кусник сала (солонини), 1 цибулина.

М'ясо помити, покроїти, покласти до ринки, додати закришку (петрушку, салеру), залляти водою, щоб прикрила, посолити й поставити варити. Коли вже м'ясо зм'якне, тоді додати моркву, покраяну в кружальця і картоплю, покраяну в кусники. На кінець докинути капусту, поділену листками. Коли й ця городина дійде, тоді залляти борщ розвареними помідорами, з яких знято шкурку.

Окремо приладити заправу. Пшоно запарити окропом, а сало покроїти в кістку. Покришити цибулю. Все це кинути до малої ступки і добре розтерти. Вийде суцільна маса. На сам кінець розвести її борщем і сполучити з варивом. Повинно раз закипіти.

Примітка: Коли б у часі варення борщ википів, тоді слід підливати його тільки окропом. Холодна вода зопсує смак.

Похребтина (полядвизця) з оленя, печена

3—4 фунти похреbtини з оленя, кусник сала (солонини), 2 ложки товщю, по кілька зерен перцю й ялівця, сіль, закришка і маринада: морква, салера, петрушка, цибуля, 1 ложка олії, 2 ложки оцту, 1 лавровий листок, кілька зерен перцю й ялівця, 1 ложечка цукру.

М'ясо сполокати, обібрати з півок і жил. Почистити закришку і покроїти в кружальця. Додати олію, оцет, цукор і спеції і раз заварити. Залляти м'ясо цією маринадою і лишити на 2—3 дні. Тоді вибрати м'ясо з маринади, посолити і натерти товченим перцем і ялівцем (можна дістати мелений). Тепер покроїти сало на пасочки і нашпигувати м'ясо. Розігріти товщю в посудині, покласти на нього м'ясо, поляяти зверху товщю і всунути до гарячої печі на 325 ст. Пекти півтори години до двох годин. Спочатку не треба накривати, аж пізніше. Поливати м'ясо соком, а коли б його не ста-

ло, тоді водою. Коли хто любить гострий смак, може підляти печеню однією-двома ложками маринади. Коли м'ясо вже м'яке, можна печеню покроїти впоперек волокон. На полумиску поляяти соком з-під печені.

Подавати з салатою з червоної капусти і смаженою картоплею. До того годяться також мариновані сливи, грушки чи ягоди.

Холодець із гуски

1 гуска середн. величини, закришка й цибуля, 1 ложка масла, пів ложечки солі, спеції: лавровий листок, чорний перець.

Почистити й посолити гуску, вложити до відповідної посудини, додати закришки й цибулі, ложку масла і залляти до половини водою. Прикрити покришкою і тушкувати на легкому вогні, щоб гуска дійшла у парі. Коли зм'якне, вийняти м'ясо, поділити, відкинути грубші кости. Ці кости, а зокрема крильця і шию варити далше в росолі. Коли б википів — підливати потрохи води. Гусячу печінку і шлунок варити окремо.

Укладати кусні м'яса на полумиску шкіркою вниз. Печінку й шлунок покроїти в пасочки й обложити ними м'ясо з боків.

Коли вже кости й крильця поварились одну годину, тоді перецідити росіл і поставити в посудині, щоб прохолов. Тоді залляти ним м'ясо з гуски на полумиску і покласти до холодильника, щоб застиг. Подавати на другий день.

Примітка: Росіл із гуски добре ціненіє і в давнину непотрібно було додавати до нього свинячих ніжок. Але, коли хто бажає, може покористуватись желатиною. Спосіб, як її вживати — поданий на опакуванні.

Сніжки

4 горнятка води, 3—4 горнятка молока, 6 яець, 1 ложечка ваніліну, пів горнятка цукру-пудри, 1 чарка рому.

Приставити воду, щоб закипіла. Відлучити білки від жовтків, вбити з них густу піну. Столовою ложкою класти її на кипячу воду і варити з одного й другого боку 4—5 хвилин. Коли кусники піни загуснуть, тоді вийняти їх варешкою з окропу і класти до глибокого полумиска. Розтерти жовтки з цукром, змішати з молоком, поставити на плиту і підогріти. Не

Українська ВИШИВКА

Свитки тепер у моді

Доходять до нас вістки, що в Україні тепер поширюються у міському вбранні плащі, пошиті на лад сільських свиток. Гарні проекти того роду виконали мисткині Любов Панченко і Людмила Семикіна. Подаємо дещо з запроєктованих ними зразків.

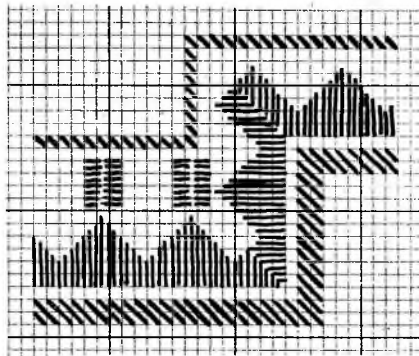
Свитки можуть послужити як осіннє верхнє вбрання. Виконують їх із міцного сукна темно-брунатного, сірого або білого кольору і підкладають відповідною підшивкою. Крій їх засадничо той самий, різниця тільки у формі й існуванні коміра.

Коротка свитка з темно-брунатного матеріалу. Крій рагляновий із надточеним рукавом. Стоячий комірець. Свитка прикрашена аплікацією з кольорової шкіри і шнурків із волічки. До свитки достосована спідничка з того самого матеріалу.

Довга свитка з сірого сукна. Крій той самий, що і в короткої свитки, тільки що вона сягає пониже колін. Коміру немає.

Прикраса свитки складається з репсової тасьми і зубців, що наложені й прикріплені до сукна. Три декоративні петлі застібуються на гудзики.

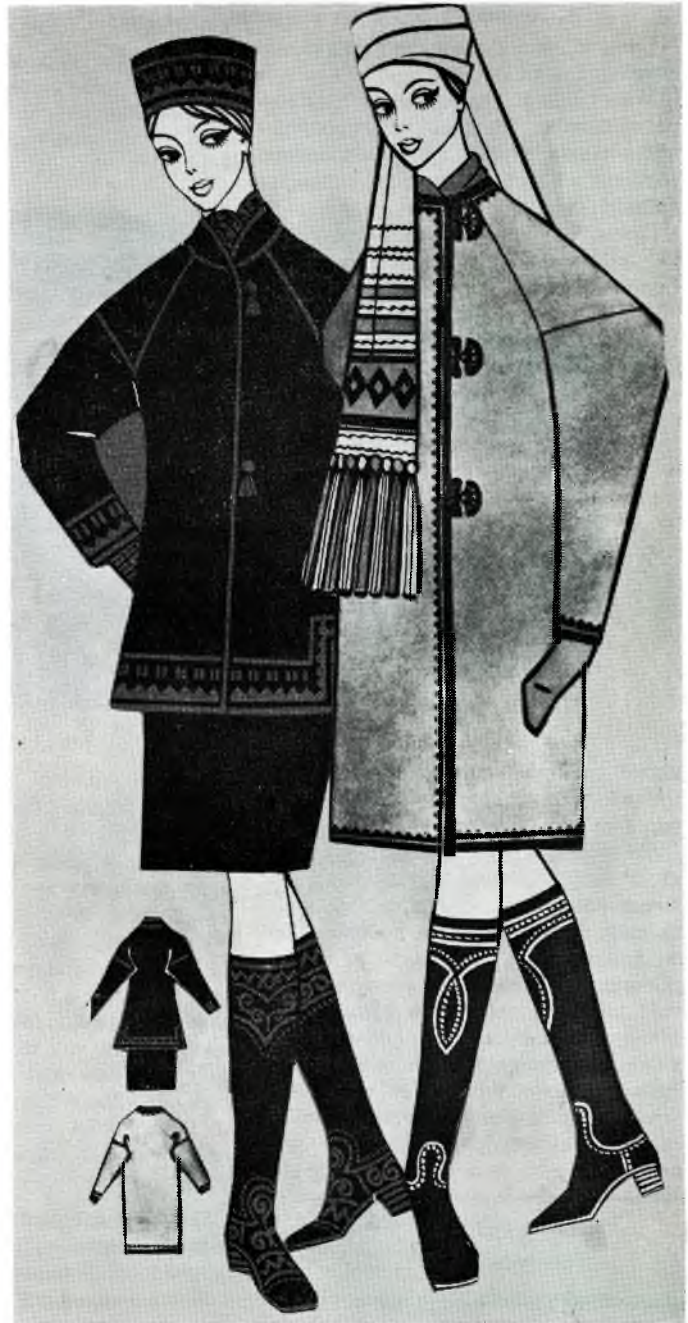
До свиток запроєктовано відповід-
(Докінчення на ст. 24)

Взір для свитки ч. 1
Design for coat No. 1.

повинно закипіти. Тоді прохолодити.

При подачі на стіл полляти сніжки цією охолодженою молочною підливою.

Моделі жіночих свиток для осіннього сезону
Ukrainian girls in Kiev wear fall coats based on
folk costume fashion.

По Базарах США

(Із майстерні 12 Відділу США в Клівленді)

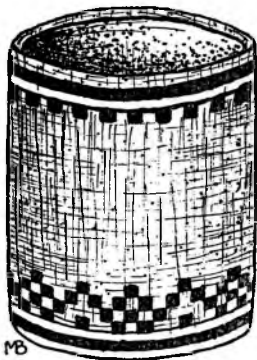
Подаємо знов кілька зразків виробів, що їх заплянували й виконали зручні руки молодих Союзянок у Клівленді. Це дрібнички, пригожі на Різдвяні Базари, що не вимагають великого вкладу праці.

1. Пушка на олівці

Вища пригожа на олівці, нижча на спиначі, гумки і т. п.

Матеріал: Бляшанки з помідорової підливи (8 унцій) чи городини, або з рибок „туна“, мішкова тканина „бирлап“, нитки муліне, повсть (фільц), клей.

Пушки старанно вимити й висушити та обліпити брунатним папером. Скроїти мішкову тканину (може бути

Пушка на олівці

різної краски) і вишити простеньким хрестиковим узором. Зшити дуду (маншет) бічним швом на машині. Дуда повинна тісно заходити на пушку, а край повинен виставати на пів інча з обох боків. Найперше викінчити спід, себто наложити досить клею на дно пушки і притиснути до нього тканину. А коли трохи держиться, тоді наліпити повстяний кружок (із фільцу). Такий самий кружок і дуду з повсті викроїти для середини. Тепер вимастити середину пушки клеєм, завернути до середини краї мішкової тканини, притиснути, виложити середину дудою з повсті, на кінець

СВИТКИ ТЕПЕР У МОДІ

(Докінчення зі ст. 22)

ний покрив голови. До короткої свитки годиться чільце з того ж матеріалу, обведене тією самою прикрасою, що й свитка. До довшої свитки послужить білий завій із тканого рушника, якого кінці мальовниче звисають.

вложити повстяний кружок на дно. Працювати уважно і старанно. Саме обліплення триває коло 20 хвилин.

2. Банк для дітей

Матеріал: Пушки з „Nestle Quick“ однофунтові. Мішкова тканина „бирлап“, повсть (фільц).

Тому, що мішкова тканина доволі рідка, то пушку треба обклеїти брунатним папером (із паперової торби). Замість мішкової тканини можна використати тут також іншу грубшу

Дитяча скарбонка

вовняну тканину (якщо не хочемо на ній вишивати). Пригодяться старі сукні чи вбрання. З тканини вишити дуду (маншет) на пушку, щоб входив доволі тісно. Залишити з обох боків пів інча краю. Вивернути швом до середини й натягнути. Викінчити повстю згори і з долини, як у попередньому описі. Пам'ятати, що верх пушки буде сподом у „банку“ (там буде круглий отвір). У споді пушки (тут він буде верхом) зробити проріз на викидання грошей. При покриванні повстю (фільцом) треба цей проріз також зробити.

Тепер приступити до прикраси „банку“. Коли хто хоче, може мішкову тканину вишити, подібно, як у попередньому описі. Тоді мусить зробити це задалегідь. Але в „банку“ головне, щоб був виразний напис. Його треба вирізати з різнокольорової повсті і наклеїти по середині. Решту „банку“ можна прикрасити

З НАШОГО ГОРОДУ

Що робити з міртом?

Маю великий мірт власного хову. Минулої весни я пересадила його до більшого горщика та він замість розвиватися, почав нидіти.. Листочки жовкнули й опадали. Цього року я підсилила його відповідним добривом і мірт почав наново розвиватися. Випустив багато молоденьких листочків, але з часом вони покорчилися, пожовкли і знов опадають. Я держу його в садку у пів-тіні. Там він має досить світла. Підливаю в міру та скроплюю листя устоялою водою. Чи можуть листки жовкнути від спеки, яка тепер панує в нашій місцевості? Буду вдячна за відповідь.

Марія Левицька, Лос Анджелес

Мірт дійсно не зносить великої спеки. В такому часі слід поставити його в тінистому місці — за будинком, під стіною чи навіть внести у хату, якщо є охолодження. Влітку надворі треба мірт щедро поливати. Добре вкопати мірт у землю — це охоронить його від швидкого висихання.

Андрій Баранник

КУХОВАРСЬКІ НАЗВИ

на букву С

Сезам, кунжут, росл. — з насіння, що має горіховий посмак, виробляють олію, також посипають ним печиво. Сезамовий.

Селезінка, коса — внутрішній орган хребетних тварин, що використовується в куховарстві.

Селера, гор. — уживається корінь, черешки і листки. Відповідно до того вирощують сорти: с. коренева, с. черешкова, с. листкова, на Україні с. яблучна.

Сервант, сервантка (фр.) — засклена шафа для столового посуду і прикрас.

Сервѣтка (а не рос. салфетка) — полотняні чи паперові квадратні шматки, що вживають при їжі для витирання.

Сидр (фр.) — слабоалкогольний яблучний напій.

Синяк, синюк, дубовик — гриб з роду болетус.

Сипкий (картопля, каша).

Н. Ч.

різними витинанками з повсті, як тваринками, числами, буквами абетки, годинником із рухомими вказівками і т. д. Тут є багато можливостей.

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XXVIII.

OCTOBER, 1971

No. 8

A Word from the Vice President

Dear Soyuzanky:

I hope you've all had pleasant summers and are ready to face autumn and winter with renewed vim and vigor.

Your delegates have of course reported on the UNWLA convention, but I would like to underline a few items.

First, the proposed re-organized constitution was not voted upon so the original constitution is still binding.

Second, members were reminded that subscription to OUR LIFE is supposed to be mandatory. The lack of English material in the past has been responsible for the very small number of American subscribers. However the English material has been increased and the journal will be improved as to content and time of publication. Therefore, each English speaking chapter should encourage its members to subscribe — especially those who read and understand Ukrainian. Perhaps two or three members can share a subscription.

Third; several delegates expressed the opinion that the UNWLA should officially be a bilingual organization. However, no specific or concrete purpose would be served by such an official stand. The organization is to all purposes bilingual through its affiliations with American and world women's groups, and through its participation at many national, international and other public relations functions. Lack of knowledge of the Ukrainian language does not exclude a prospective member. An interest in Ukraine and her heritage, an understanding of the aims and purposes of the UNWLA and a desire to partici-

pate in their attainment, is the prime prerequisite for membership. As the language is an integral part of the heritage, its preservation is of paramount importance.

The continued arrests of Ukrainian intellectuals and the destruction of Ukrainian historical treasures in the USSR, and the difficulties facing the Ukrainian church vis-a-vis the Vatican and the Soviet Union have stimulated and increased the Ukrainian nationalism in the hearts of the major portion of the UNWLA membership. This focused the past convention on

the problems of preserving the Ukrainian heritage, culture and language with greater intensity.

We Americans have some difficulty understanding this intense feeling of nationalism. For too many of us, Ukrainian heritage means the pysanka, the Easter basket, Khrystos Voskres, the embroidered square, the folk songs and dances, Shevchenko and Lesya Ukrainka with a few additional items depending on our background. Those of us fortunate enough to have been taught to read and write Ukrainian, may have a deeper understanding, but for

Olena Teliha:

* * * * *

Oh yes. I know, women should not advance
With sword in hand and lightning in the blood,
With martial step and with a huntman's glance
With resolution through both fire and flood.

Why we are man's true haven, calm and bright,
Where like a shattered ship you turn to rest.
The Virgin, not the Lion, is our light;
For tenderness, not wrath, our name is blest.

But hardly from your feeble hand in stress
Slips down your weapon to the foeman's feet
Then the famed raven drain our tenderness —
That demon of battle and defeat.

And then our fingers, long and slender, strive
To rend conventions like old door-drapes worn,
That from your hands your weapons we may rive
And smite your enemies with proper scorn.

But when the sparkling sword at last assuages
In our determined grasp this manlike share,
Time will unfold to us its ancient pages
Of love and passion, tenderness and care . . .

Translated by

C. H. Andruseshen and Watson Kirkconnell

MY SON WILL SPEAK UKRAINIAN FIRST

A young Ukrainian mother in Chicago made this important decision when her son started to speak his first words. Initially there was no problem as Ukrainian is the language spoken in her house. The problems arose when her-year-old son started to play with the neighborhood children who spoke only English.

Her handling of the situation was reported in an article in the Chicago Daily News on April 2, 1970. The editors were obviously interested in the problems involved with raising bilingual children.

Let's see how Mrs. Irene Oleksiuk described her situation:

My husband and I wanted our children to learn Ukrainian first because both we and our families speak it. It would be easier for them to learn Ukrainian now than after they had gone to school. We also felt that speaking more than one language would enable our children to learn other languages more easily

the most part, the above comprise the sum total of Ukrainian culture for Americans of Ukrainian descent. We forget that a culture is not a culture without a language.

Let us, American women, learn as much as we can about our beautiful and fascinating Ukrainian heritage, including history, art, literature, and encourage the learning of the Ukrainian language wherever and whenever feasible or desired. It was so chic in the past to know French, why not Ukrainian? The idea of Ukrainian pre-kindergarten classes for American children is growing in popularity, you might look into it.

If you haven't as yet returned the survey sheet that I mailed to you this summer, please do so as soon as convenient.

Waiting to hear from you, I remain

Alexandra L. Riznyk
Vice President

ly and help them to partake of more than one culture.

I admit it wasn't easy when Stephen first ventured outside by himself at barely 2 years old and tried to make friends with children on our block. He spoke to them in his baby-Ukrainian. They didn't quite understand what he said to them and vice versa. I felt sorry for him.

I remembered when I could not converse in English myself, how the children laughed at my mistakes, and yelled at me so I could hear better. But I had been 10 years old when I arrived in the United States, an age when being a part of the group was very important. My son was just a baby.

I knew other children who spoke one language at home and another at school. Both of my brothers had gone through all this with their children. My nieces and nephews were doing very well with both languages and were singled out in school as outstanding pupils.

And after all, this United States is a free country; don't we have freedom of speech, unlike the Soviet Union of which Ukraine is a captive member? Aren't most ethnic groups contributing greatly and colorfully to the culture of this land?

These thoughts raced through my mind as my little boy stood dumb in front of the children who spoke to him in English, urging him to play and talking just a little too loudly, probably thinking that if they spoke louder, Stephen would understand them.

I explained to two little girls who frequently came out to play with my son that he and I spoke to each other in Ukrainian and that Stephen would learn English from them, just as I had learned from my friends and in school when I was a little girl. The girls accepted that fact and seemed to be pleased to think that they could teach this little boy something.

Time passed, and my son went out to play with other chil-

dren — sometimes in my company, sometimes alone. He asked his friends to come inside and play in his room. I noticed that Stephen was communicating. I saw that his friends accepted him in his "difference."

Occasionally he would ask me how to say this or that in English, and I noticed that he was having fun learning new words. As he watched television and came to play more and more with one special friend, David, his mastery of English became evident to everyone, but especially to him. He grew more confident of himself. To show off, he occasionally spoke English to me or to his father.

Let's take it one step further. In allowing the child to use the English language at home there is the danger that he will gradually reduce his Ukrainian vocabulary and remember a few words only.

To lessen this danger parents should try to make their children understand that they should use the Ukrainian language when conversing with their parents. It will be easy enough to do if the rule is applied repeatedly. It has been found that children in multilingual schools discern easily enough which teacher is in charge of what language and address them accordingly in their own language.

CULINARY TERMS

We are continuing with our glossary of Ukrainian culinary terms.

Blueberry — черниця, афини.
Bluefish — морська риба.
Bluefin tuna — тунець.
Board — стіл, харчуватися.
Boarding house — пансіон, приміщення з харчуванням.
Bog-berry — журавлина.
Boil — варити, кип'ятити.
Boiling heat — температура кипіння.
Bonbon — цукерка.
Bone — кістка; to bone meat — вибирати кістки з м'яса.
Boneless — без кісток.
Bordeaux (wine) — бордо.
Borshch — борщ.

A GREAT LOSS

Recently we learned about the death in Kiev of the talented painter Alla Horska. According to the news sources she had been murdered and her body found only several days after her death. It would appear to be a family drama, for the reputed murderer was Alla's brother-in-law.

Alla Horska was a fine and talented artist. She was one of a group of artists who designed the Shevchenko memorial stained glass window in the University of Kiev. The window was put in, but later removed by the regime for its too patriotic theme.

This was by no means Alla's first unfortunate brush with the Soviet regime. She was expelled from the Artists Association of Ukraine which signals unemployment for any artist. But she still maintained her beliefs. She signed protest petitions, refused to testify against her friends and associates, urged greater national and cultural freedom for the Ukrainian people.

Her funeral turned into a national manifestation, as her fellow artists spoke at her grave side. She was buried in the Ukrainian national dress to signify her patriotism.

Ukrainian women's organizations in the Free World will hold commemorative evenings to honor the memory of this patriotic Ukrainian and highly gifted artist.

UNWLA MEMBERS OF BR. 72 IN NEW YORK CITY

We tried hard to get some reports from our bilingual Branches. Instead, we received a list of members of Branch 72. This is also a sign of life. Let's meet our members in New York City:

Herta Bereza, Joanne Boyko, Ann Bezko, Lily Bochonko, Stella Buska, Sophia Carpluk, Dorothy Chupa, Irene Charnesky, Ann Dachuk, Mary Dushnyck, Pauline Dutton, Stella Dzus, Do-

rette Gallan, Anne Hayda, Romanka Horisny, Tessie Husiak, Nettie Jensen, Slvia C. Karp, Ann Karpilov, Stephanie Kawszan, Maria O. Kindzerska, Stella, Klawsnik, Ann Kosciw, Sophia P. Kotyk, Mary Kallman, Mary Kowal, Mary Lesawyer, Olga Liteplo, Julia Lys, Ann Malin, Mary Meleta, Helen Madrako, Theodora Pifko, Rosalie Polche, Helen Prociuk, Ann Redosh, Marie Ricket, Alexandra Riznyk, Anna Carolyn Roberts, Mary Sass, Nettie Sawicki, Anastasia Shanajda, Anne Wasylkow, Vera Wojtowicz, Helen Yanicky.

Officers for 1971 are: Theodora Pifko, President; Joanne Boyko, Vice-President; Ann Bezko, Secretary; Maria Kindzerska, Treasurer; Organization Chairman, Stella Buska; Culture, Pauline Dutton; Welfare, Alexandra Riznyk; Press, Olga Liteplo and Helen Prociuk.

UKRAINIAN DISHES

From the cookbook *Ukrainian Recipes for Festive Occasions*, published by UNWLA Branch 12 in Cleveland, Ohio we are printing these appetizers:

Chicken Livers

- 1 chicken liver per serving
- "Shake'n bake" for chicken
- 1 tbsp. oil

Preheat oven to 350 degrees. Wash chicken livers, dry between paper towels and cut in quarters. Cover with "shake'n bake." Line a cookie sheet with aluminum foil, spread oil to cover the foil and place chicken liver on pan. Bake 20 minutes.

Serve on toothpicks with sliced dill pickles.

Eggplant Relish

- 2 medium young eggplants
 - 2 medium onions
 - 1 carrot
 - 1 small parsley root
 - ¼ cup finely chopped parsley
 - 1 tbsp. chopped dill
 - 1 teasp. ground allspice
 - ¾ cup salad oil
 - 2 bay leaves
 - bunch of celery (use only the light tender part)
 - 3 cloves garlic, minced
 - chili sauce, tomato sauce, barbeque sauce with onions and mushrooms to make 1 cup
- Bake eggplants until soft. Re-

A woman from the Zbarazh region in West Ukraine in her native dress.

move carefully the inside and chop finely. Mince very finely onions, carrots, celery and parsley root. Saute in oil until soft, stirring constantly. Do not let brown the vegetables. Add the chopped eggplants to the sauted vegetables and continue until almost smooth and thick.

Then add the cup of combined sauces, cook for two to three minutes and add the minced garlic and green parsley. Mix well, remove from heat and let cool a few minutes before storing in a glass container. When cooled completely, cover tightly and refrigerate. Keeps well for a week or even longer. Prepare ahead of serving. Delicious as side dish with meats.

A leader duplicates himself in others. He is a "man" builder. He helps those under him to grow big because he realizes that the more big people an organization has, the stronger it will be.

НАШИМ МАЛЯТАМ

Наталія Забіла

Ясочин садок

За вікном сьогодні вітер, вітер,
— аж в кімнаті чути, як гуде. В
дитячий садок пішли всі діти, а
маленька Ясочка не йде.

Наша Яся нині трохи хвора, все
кахика й носик витира. Застуди-
лась, мабуть, Яся вчора, як ліпила
бабу дівтора.

На роботу вже поїхав тато, ма-
ма вийшла — й довго щось не
чуть...

Може Яся буде сумувати? Мо-
же слізки, рясно потечуть? Ні!
Ясюня не така вдалася! В неї до-
сить іграшок, ляльок. У своїй кім-
наті наша Яся улаштує власний
свій садок.

Діти будуть — лялька та ведме-
дик, та конячка сіра без сідла, і
собачка Бум така кумедна, що у-
гору вухо підвела.

Ще Ясюня посадила й кішку.
А вона стрибнула у куток!

— Ну й сиди собі сама під ліж-
ком, не візьму тебе я в свій садок!

От усі в кутку біля канапи по-
сїдали.

— Тихо, не шуміть! А чому в
ведмеда чорні лапи? Мабуть, вран-
ці їх забув поміть? Зараз я буди-
нок вам збудую із великих тато-
вих книжок і обідом добрим на-
годую — дам цукерки вам і пирі-
жок... А тоді візьму цікаву книж-
ку, покажу своє знайоме „о“!

Яся певна, що ведмедик Миш-
ко хоче знати літери давно.

Потім Яся хусточку розстеле на
вовнянім теплім килимку.

— Ну, лягайте, діточки, в постелю!
Треба відпочати у садку!

У куточку сплять слухняні ці-
ти: і ведмедик з лялькою, і кінь.
За віконцем віє вітер, а в кімнаті
тиша і теплінь.

От і мама двері відчинила і на-
руку Ясю підійма.

— Ой, яка ж у мене доня ми-
ла, що так добре грається сама!

Петро Кізко

АКРОСТИХ*

Коли їсти хоче: — няв-няв-няв
І до мене хвостиком — верть-
[круть.

Шкода мені стає звірення,
Кличу я: — Бери м'ясиво тут.
А що це за звіря?

Без каприз
прочитайте згори вниз.

(в к ш і у)

ГРИ І ЗАБАВИ

Плетений шум

Плетений шум — дуже гарна
гуртова гра, бо це заразом і тан-
ок. Тим-то в неї і гратися, і ди-
витись, як граються, гарно.

Всі беруться за руки і стають
півколом. Середня пара підносить
з'єднані руки догори — це „во-
рота“ Крайні парами, — один іде
з одного, другий — з другого бо-
ку — пробігають у ворота. Коли ж
доходить черга до середньої па-
ри, то вона перекручується під
своїми руками, і гра йде далі. Шум
то заплітають, то розплітають,
співаючи таку пісеньку:

Ой, нумо, нумо
В плетеного шума.
Як наша мати
Буде заплітати.
Заплетися, шуме,
Заплетися,
Хрещатий барвінку,
Розстелися.

Ой, нумо, нумо
В плетеного шума.
Як наша мати
Буде розплітати.
Розплетися, шуме,
Розплетися,
Хрещатий барвінку,
Розстелися.

Так повторюють, поки награ-
ються.

* Діти, якщо не знаєте, що таке
акростих, то запитайте у своїх бать-
ків або у учителів.

ШВАЧКА

Галя довго придивлялась,
Як матуся шила:
„Ой як гарно все виходить!
Якби я так вмїла;“

Мама Галю посадила:
„Починай учитись,
Чого змалку ти навчишся, —
Потім пригодиться“.

Хоч колола Галя пальці
І шила не швидко,
Та тоді аж відпочила,
Як скінчилась нитка.

К. Перелісна

Галина Демченко

СИНІЧКА

У синички —
Білі щічки.
Чорна шапка,
Сірі лапки.
Фартушок жовтавий,
Голосок ласкавий
— Цвінь-ціні, цвінь-ціні
Я працюю цілі дні.
Все шмигляю між гілок,
Все шукаю комахок.

МУСЯ

Муся — дівчинка маленька,
Вона любить татка й неньку,
Дуже їй вона шанує
І ніколи не пустує.
Мама завжди діло має,
Муся їй допомагає,
Щось там робить, не дармує,
Найчастіше щось малює.
А як татко її пише,
Вона сяде — і не дише,
Щоб йому не заважати
Щось велике написати.
А як Муся іде спатки,
„На добраніч, каже, татку!
На добраніч, любя ненько!“ —
Каже Муся потихеньку.
Їх цілує, обіймає
І потроху засинає.
А як стане уже спати,
У сні бачить маму й тата.

В. Ч-о

Калиточка

Народня казка

Був собі чоловік та жінка, і була в них пара волів, а у їх сусіди віз. Ото як прийде неділя або празник, то хто-небудь бере волів і воза та й їде чи до церкви, чи у гості, а на другу неділю — другий, та так і поділялись.

От жінка того чоловіка, чії воли, раз йому і каже:

— Поведи воли та продай, справимо собі коня та повозку, будемо самі до церкви та до родичів їздити. Та ще, бач, сусіда свого воза не годує, а нам волів треба годувати.

Чоловік налігав волів і повів. Веде дорогою, аж ось доганяє його чоловік конем.

- Здоров!
- Здоров!
- А куди це воли ведеш?
- Продавать.
- Поміняй мені за коня.
- Давай.

Виміняв коня, сів верхи та й їде. Від'їхав недалеко і зустрічає чоловіка, що жене корову.

- Здоров!
- Здоров!
- А куди це ти їдеш?
- Коня продавать.
- Поміняй мені на корову.
- Давай!

Поміняв і веде дорогою, аж на полі пасуться свині та вівці. Зговорився він, виміняв корову на свиню, а потім на вівцю і поспішає додому. Овечка гарна, аж де не візьмись розлилась велика ріка, а на ній видимо невидимо гусей. Підійшов він ближче, розбалакався з людьми, виміняв вівцю на гуску та й пішов понад річкою і зайшов у село. Аж стрічає жінку, а та:

- Здоров!
- Здорова!
- А поміняй мені на півня гуску!
- Давай!

Помінялись. Іде далі, аж ось доганяє його чоловік:

- На продаж?
- Еге!
- А поміняй мені на калиточку.
- Давай!

Виміняв за півня калиточку й поспішає додому. Аж тут тобі рі-

ка розлилась. На березі стоїть перевіз, плату беруть, а в нього ж ні копійчки.

— А перевезете мене? Дам вам калиточку.

— Сідай!

Переїхав на другий берег.

А там та стояла валка чумаків. Як розпитали ж вони його, за що він виміняв калиточку, сміються з нього.

— Що тобі, кажуть — жінка за це зробить?

— Аж нічого! Скаже, слава Богу, що хоч сам живий вернувся.

Та й побились об заклад. Коли скаже жінка так, то чумаки оддадуть йому хуру з двома волами. Зараз одібрали одного з себе і послали його до його баби. От тай приходить.

— Здорові!

— Здорові!

— А ви не чули про свого старого?

— Ні, не чула.

— Він воли на коня проміняв.

— От добре, возик недорого стоїть, як-небудь зберемось.

— Та й коня проміняв на корову.

— Це ще й краще, буде в нас молоко.

— Та й корову проміняв на свиню.

— І то добре, будуть у нас поросятка, а то, чи заговляти чи розговляться, все треба купити.

— Та й свиню проміняв на вівцю.

— І це добре, будуть ягнятка та вовночка, буде що в мене у Спасівку прясти.

— Та й вівцю проміняв на гуску.

— І це добре, будуть у нас крашаночки та пір'я.

— Та й гуску проміняв на півня.

— О, ще краще, півень раненько співатиме та нас до роботи будитиме.

— Поведи воли та продай, справимо собі коня та повозку.

Із минулого і пережитого

Годували в тюрмі так: ранками окріп, хліба 400 грамів і маленьку мірочку цукру (вважалося, що це 20 гр., але й тут нас обмірювали, не додаючи цієї норми), в обід пісний борщ (зовсім без товщу), ввечері тільки окріп. На цих харчах люди не вмирили від голоду, але виснажувались страшенно, виявляючи різні форми авітамінози. Жадних передач із волі — ні харчів, ні одягу, ні білизни не дозволялось. Можна було в'язням у тюрму посилати поштовим переказом тільки трохи грошей (раз на місяць). Отож це був єдиний спосіб для родини подати звістку з волі, бо хоч грошей в'язням на руки не давали, а тільки в тюремній конторі записували на рахунок в'язня, та його про це сповіщали. За ці гроші дозволялося часами купити цибулі чи кілька кусників цукру, або пшеничного хліба чи брусочок мила.

В убіральню водили цілу камеру одразу тільки двічі на добу (ранком і ввечері) по черзі, часами та черга припала в якій 11-ій годині дня і від цього багато хто з в'язнів хворів. На стінах висіли правила внутрішнього розпорядку в тюрмі, за якими нас належалося водити „на прогулку“ (у тюремній двір щодня на 20 хвилин), та водили далеко не щодня, й ніодного разу та „прогулка“ не тривала навіть 10 хвилин, а здебільшого 5—6. Із 1937 р. по всіх тюрмах

— Та й півня проміняв на калиточку.

— І це добре, будемо, де хто заробить, — чи він, чи я — в калиточку складати.

— Та він і калиточку за перевіз віддав.

— Ну що ж, слава Богу, що хоч сам живий вернувся.

Так тим чумакам нічого робити, віддали йому хуру з волами. І чоловік і жінка доп'яли свого.

України вікна позатулювали шитами („намордниками“ називали їх в'язні). Кажали, що це особистий винахід наркома Єжова. Це такі металеві покритки, з трьох боків загнуті і щільно до вікон зокола прибиті. Тільки один нижній край відстає від стіни на яких чверть метра. Отже прямо соняшне проміння не попадає до вікна, а тільки знизу увіходить трохи розсіяного світла. Тому в камері завжди напівтемрява. Від довгого перебування в сутінках в'язні стають бліді, аж зеленкуваті. Тому, як виведуть нас було в двір, то ми не можемо одразу дивитись нормально. Жмуримось — очі різче звичайне соняшне світло. У дворі, де відбувається ота „прогулка“, з усіх боків оточеному високим муром, немає жодного деревця чи кущика. Проходжуватись належить, заклавши руки за спину, кружляти одна за одною по асфальтовій доріжці, виколеній колом. Дивне видовище, — бліді, наче мертві жінки з прижмуреними очима мовчки тихо кружляють, наче якась ілюстрація фантастичного царства тіней! Знаючи, як прагнули в'язні свіжого повітря й нормального сонячного світла — начальство часто карало нас за порушення „правил“ позбавленням „прогулок“. Нашу камеру часто позбавляли „прогулки“ за перестукування з іншими камерами, за те, що хтось співав у нашій камері (це теж було заборонено). З нами сиділа одна хороша оперова співачка. Вона належала до категорії т. зв. „жон“. Це жінки, яких чоловіків уже арештовано, а їм (жінкам) інкримінувалося, що вони самі не діяли, а тільки знали про контрреволюційні вчинки своїх чоловіків і не донесли на них, куди слід. Ця категорія за Єжовщини була досить численна, хоч склад в'язнів у камері мінявся весь час. Так приводять нових, інших,

то відправляють етапами на заслання, але завжди у нас, у камері було не менше 25—30 „жон“. Згадана співачка дуже журилася долею свого чоловіка, страшенно турбувалась за свого малого сина, що як її виводили з дому, вискочив на балкон і почав розпачливо кричати на всю вулицю, щоб рятували його маму. Енкаведисти зразу ж виправили свій недогляд. Повернулись до хати і припоручили двірникові відвезти хлопця до дитячого будинку і мешкання запечатати, бо нікого з родини вже не залишилося. Та не зважаючи на свій розпачливий душезний стан, ця жінка мала силу волі поборювати розпач і нам усім, що теж мучилися аналогічними переживаннями, давала якусь втіху, якусь хвилину забуття, коли вона нам півголосом співала. А ми не ремствували, що за цей спів нас позбавляли „прогулки“.

Одного разу був такий випадок. Під час її співу дозорець підійшов до дверей, відкрив „вовчок“ (маленький, круглий отвір у дверях, щоб заглядати до камери, не відмикаючи дверей і стежити за в'язнями), слухав спів і не доклав по начальству про це правопорушення. Отже тоді камера не покутувала цього хвилиного відпущення. Як серед тюремних наглядців траплявся людяний (це було надзвичайно рідко), то він, нічим не ризикуючи, міг в'язням багато радости дати. Хочу тут навести ще один момент із тюремного побуту. До камер приносили сповіщення в'язням про одержання грошей, але казати, хто надіслав гроші, було суворо заборонено. А це саме найважливіше було кожному з нас, бо тільки це свідчило, що тая людина на волі. Більше жодного контакту з близькими ми не мали. Більшість дозорців не порушували цієї заборони, а тільки один, нічого не кажучи, довго тримав у

руці перед очима кожного, кому надіслано гроші, бланк написаний тим, хто їх послав і обертав папірця саме тим боком, де написане ім'я й прізвище та його адреса. Отже в'язень міг прочитати й пізнати руку близької людини. І яка ж то була радість для кожного з нас!

СЛІДСТВО

День у в'язниці проходив монотонно, а вночі одноманітність порушувалась — одних забирали на допит, інших приводили з допитів. Приводили нових в'язнів, ми розмовляли, перестукувались із іншими камерами і в цей спосіб дізнавались про різні новини з-поза ґрат. Аж дивно, до чого швидко в тюрмі розходяться відомості про все, що діється не тільки в тюрмі а й поза нею.

Як правило вперше на допит везуть не раніш, як через 2—3 місяці сидіння в тюрмі, коли людина вже вспіє виснажитись (від тюремного режиму), коли нерви у всякого вже добре вимотались, дивлячись, в якому стані повертаються з допитів інші товариші по камері, що мають уже більший тюремний „стаж“. На третьому місяці сидіння й мене повезли на допит. Я вже знала, що чоловіків усіх катують, а жінок тільки деяких. Який критерій — кого катувати, кого ні — невідомо. Тому кожен може сподіватися, що його не мине ця доля.

Привозять на допит до НКВД серед ночі і сажають у спеціальну вузьку кабінку, де сісти долі чи лягти долі знесиленій людині неможливо, а стояти не дозволяє дозорець, що проходить у коритарі між двома рядами тих кабін і заглядає у вовчки. В'язень мусить сидіти, притулившись до вузької дощечки в дуже незручній напруженій позі, від чого дуже швидко починає нити все тіло. Не дивлячись на таке становище й вигляд, в'язні в суміжних кабінах пошепки перемовлялись між собою, хоч дозорець, якщо помічає, то загрожує й огидно лає. В кабінах можуть тримати годинами, часами навіть отак потримують 5—6 годин, і зовсім не допитуючи, відвозять назад до в'язниці.

На допиті в'язневі кажуть, по

якому пунктові і якої статті його обвинувачують, але конкретно за що його посадили у тюрму, що він зробив злочинного, йому не кажуть, це він сам мусить вигадати на себе. Кожному в'язневі слідчий (по всіх НКВД цілого СССР!) каже:

— Признавайтесь у ваших контрреволюційних вчинках!

Коли в'язень ні в чому не признається, починають змушувати до того. Арсенал способів примусу величезний, про них уже немало написано у вільній пресі. Найлегший тиск — це обіцянка, що в'язень признанням полегшить свою долю. Просто дивно, як багато є людей, що дають себе піймати на цю немудру хитрість і „признаються“ в різних злочинах, яких ніколи не робили. Звичайно після цього їх однаково запроторюють у концтабори. Часто на заслання ми згадували слідство і не могли зрозуміти нашу то все робиться? Я і багато моїх товаришів із заслання ні в чому не „признались“ на слідстві, а багато признавались, проте всі опинились однаково із терміном на 8 або 10 років на заслання!

Бо незалежно від слідства всіх заочно однаково засуджувала „тройка особого совешання НКВД“ в Москві. Нашо треба було ще з в'язня витягати ще признання?

ЕТАП

Через пів року ув'язнення мене викликали з камери „с вещами“. Я знала, що ця формула визначає заслання, бо тоді на волю нікого не випускали. За весь час, що я там була, з нашої камери випустили тільки одну жінку (артистку польського театру), що обрехала кількох своїх колег по роботі і була надовго ув'язнена. Сексотів часто саджають, щоб шпигували й у в'язниці і щоб замести сліди на волі. Це про неї ми пізніше довідалися.

З речами мене одвели до етапної камери, себто куди збирають в'язнів, що мають вже вирок і призначені до одного етапу. Через дві доби нас зібрали до кімнати, розгородженої сітками (це була кімната, де за царських часів давали в'язням побачення з родичами через ґрати, там і я ще 1909 р. бу-

ла на побаченні з арештованим родичем). Тепер по одному боці зібрали чоловіків-в'язнів, а по другому нас, жінок. До одного етапу було нас душ 300.

Тут ми всі стали свідками сцени, що у всіх викликала сміх, не зважаючи на зовсім невідповідний до сміху настрій. Справді це було несподівано й кумедно. Всі ми, жінки, не знали до того часу, як нас засудили і куди повезуть. А тут начальник тюрми, зібравши нас, оголосив, що за постановою трійки НКВД в Москві від такого то числа нижче йменованих осіб (список на 130 осіб) висилають на зазначені терміни у концтабір. Далі йшов список, де проти кожного прізвища стояло визначення 8 років (таких було лише 8 душ) або 10 років — це всі інші. Тут то й сталась та несподівана подія. Одна з в'язнів (моя добра знайома), маленька жіночка, підскочила до начальника (високого, сильного, озброєного револьвером) і закричала на нього:

— Куди ви нас висилаєте?

Той каже: — Це я не можу вам сказати.

Тоді вона стиснула кулачки своїх тендітних рученьят і як закричить на нього: — Як то так, засилаєте ні за що, ні про що людей на 10 років і навіть не скажете куди та що це мені таке буде?

Начальство, що певне чекало від жіноцтва під час читання вироків плачу, може істерики, ніяк не сподівалося такої реакції (жодної сльози не було ні на одному обличчі!), а оця маленька жінка ще й із тими мініатюрними п'ястуками на нього наскакує. Від несподіванки він розгубився і поспішив вийти з кімнати. Тоді ми таки довідалися, куди нас везтимуть. Нам це сказали чоловіки-в'язні, що вже якось розвідали назву концтабору.

Я навіть повеселіла, що везтимуть на північ, а не в Караганду, куди здебільшого висилали в тому часі, як ми чули, сидючи в тюрмі. Що зашлють, то кожна з нас знала, але неоднакові були місяця заслання. Караганди я боялась, бо була певна, що з моїм хворим серцем там не виживу через саму спеку, а на півночі ще є шанс вижити, думала я. Взагалі після довгого

сидіння в тюрмі і допитів перспектива їхати на заслання вже нікого з нас не лякала. Навпаки, думалось: „Хай гірше, аби інше!“ Що там треба буде тяжко працювати, то ми всі були того свідомі, але знали, що там хоть дихатимемо звичайним повітрям, принаймні бачитимемо сонце. Тому в кожній було на думці — нехай уже швидше везуть!

Повезли нас у лютому, а більшість арештовані ще влітку. Жодних передач не дозволяли, отже майже всі були дуже легко вбрані і то їдучи на далеку північ, де зима сувора й довга (морози місяцями тримались близько 30 ст. Цельсія). Мені й ще чотирьом у нашому вагоні пощастило — у нас були родичі на волі. Вони ходили до кожного етапу виглядати, чи не везуть нас і такі підстерegli, як нас везли з тюрми до потягу. Поки сформувався етапний потяг (а то завжди триває днів зо два) вони нам принесли теплий одяг і харчів. На щастя попався людяний командант потягу, що дозволив передати нам ці речі.

Понапихали нас у звичайні варові вагони (що за царських часів були призначені для „40 челявек, 8 лошадей“) понад 40 жінок. Розмістилися у два поверхи, одні долі, інші над ними на суцільних „нарах“. Коли їдуть звичайні пасажири, у таких вагонах зимою посередині ставлять залізну грубку. У нас жадної грубки не було, бо для в'язнів — то зайва „роскіш“. У підлозі посеред вагону невеличка дірка — убиральня. Чотири малих віконечок із ґратами високо під стелею і крізь них нам не вільно було дивитись. Так ми сиділи невилазно 14 діб. Вночі ми переїздили Дніпро, простуючи на схід. Як застукав потяг по мосту, хтось проказав у голос „чи буду коли переїздити назад?“ І багато жінок заплакало, передчуваючи, що покидають Україну назавжди!

Кому передали поштову листівочку, писали додому і просили конвоїрів кинути у поштову скринку. Ті брали листівки й гроші, що їм за цю послугу давали, але ніодної листівки не відослали.

Нарешті нас привезли. Це була невеличка залізнична станція, а навколо неї безмежні сніги. Тіль-

ки ми вилізли з вагонів, одразу команда „сісти“ (де хто стоїть, чи на сніг, чи на бруд, якого там було страшенне багато). Це начебто, щоб легше було рахувати в'язнів і ловити втікачів, хоч добре знали, що знесилені катуванням і голодом у тюрмі та ще після тяжкого етапу, люди не могли втікати. Згадую про це тільки, для ілюстрації тієї системи — на кожному кроці зайвий раз принижувати людей.

ПРИЇХАЛИ

В перший же день на заслання ще на залізничній станції ми — нормальні звичайні жінки зобачили вперше й своєму житті справжніх жінок-„урок“. Це найогидніша частина кримінальних злочинців, битовиків). То дегенеративні істоти, з якоюсь скаліченою психікою, позбавлені почуття сорому й інших людських моральних ознак. Більшість із них рецидивістки (хоч ще молоді, але мають значний злочинний „стаж“) — злодійки, часто убивці і всі без винятку повії. На станції в етапі вони шаліли — огидно танцювали, вигукуючи неймовірно сороміцькі пісні, зачіпали чоловіків (в'язнів і охорону), крали або видирали у в'язнів речі. Начальство від них тільки відмахувалось, як від настирливих мух, але нічим не намагалось їх приборкати. Дивитися на них було нестерпно гидко, а думка, що оце ми муситимемо бачити їх цілими роками, мати з ними якийсь контакт, жити з ними в одному бараці, нас приголомшила.

Пізніше ми таки переконались, що для жінок-в'язнів це одна з найприкріших особливостей советських концтаборів — „співжиття“ з цими відлюдками. Навіть найгірші поміж „урками“ -чоловіками (багатократні убивці, грабіжники ітд.) не були такі прикрі в таборі. Всеж у цих чоловіків було почуття товарищескості до всіх в'язнів, почуття вдячності, коли колись (навіть випадково) траплялось зробити йому добро. Їхня поведінка на людях була досить пристойна, вони лаяли когось тільки в гніві (за щось), а урки-жінки лаяли всіх і говорили жакливі паскудства без жодного поводу й роздратовання, а тільки для своєї

втіхи. Всяку свою розмову вони пересипали сороміцькими виразами й найпаскуднішою лайкою.

Поселяли урок в одні з нами бараки знову таки спеціально, щоб нам дошкулити. Цікаво, що урки-чоловіки жили здебільшого в окремому бараці, а не разом із політичними.

Концтабори були від залізниці на віддалі 60-80 км. Цю віддалу улітку в'язні їдуть пішки, а в лютому нас везли дуже дивним способом. А саме — величезні ящики з дошок без вікон (містилося 40-45 чоловік) поставили на полозки і вчепили до трактора та й повезли глибокими снігами (в 30 ст. морозу). Охорона бігла поруч на лижвах, міняючись і сідаючи відпочити до цих возів із в'язнями. Від довго-тривалого сидіння нерухомо на морозі в'язні страшенне мерзли. Деякі з дозволу охорони, щоб зогрітися, пробували йти пішки поруч, бо трактор посувався дуже поволі, але йти теж довго не мали сили. Важко було виснаженим людям борсатися в снігу. Як тоді мороз нам дошкуляв — страшно згадати! З жінок одна моя землячка скалічила навіки так відморозивши ноги, а з чоловіків тоді багато хто покалічився.

Всьому буває кінець. Привезли й нас зрештою до лагерного осередку, де дали переночувати в теплій хаті. Одразу всі вимучені вщент двохтижневим етапом позасинали. Коли я серед ночі глянула навколо себе, то здалося мені, що це мені сниться якийсь тяжкий сон, таку страшну картину уявляли всі сп'ячі, виснажені, бліді, жіночі постаті, що лежали всі долі, хто на своїх клунках, хто просто на підлозі у незручних позах від тісноти (ноги й руки одних приходились на тілі або головах інших).

ТАБІР

Другого дня нас розподілили по лагерних пунктах, вистроїти в колони і погнали вже пішки до тих пунктів. Йти було важко, дорога не вбита, сніг по коліна. Я була у повстанках і то ненабирала снігу в них. Конвоїри, як і перед тим бігли поруч нас на лижвах. Так прийшлося йти 40 кілометрів!

(Продовження буде)

У РОЗМОВІ З ЖУРНАЛІСТКОЮ

(Закінчення із стор. 9-ої)

питання. — Мені пожалівся один читач нашої сторінки, що через рубрику „Раз на зуб“ він позбувся своїх зубів. Почав випробовувати всі приписи і то так завзято, що згодом треба було зуби лікувати.

Я забула згадати на початку нашої розмови, що Віра Ке дотепна і жартівлива. Хотілось би передати більше цих її завваг, що впали під час нашої „журналістичної“ розмови. Та це може затемнило б її висновки. Бо хоч і кепкуємо з нашого писання і нарікаємо на навантаження — проте любимо цю нашу професію. Ніде правди діти.

Тому й передаємо цих її кілька думок про журналістичну працю. У нас немає багато діючих у ній жіночих сил, отже радо подаємо становище однієї з них, що зуміла здобути собі прихильність читача.

Л. Бура

ГУРТOK КНИГОЛЮБІВ ПРИ ЛУЖК ЦЕРКВИ СВ. ДУХА В ГЕМІЛТОНІ, ОНТАРІО

Наш Гурток Книголюбів закінчив у цьому році 5 літ свого існування. З перспективи цього 5-ліття хочемо подати короткий огляд його діяльності. Членок зразу було 8, а пізніш їх число зросло до 16. Головою Гуртка є від самого початку Марія Ганас.

Гурток закуповував усі нові твори наших сучасних письменниць і вдержував із ними письменний контакт. Окрім того читував також дещо з підсоветської літератури, як Олеса Гончаря „Собор“, Ол. Лупія „Грань“, Б. Антоненка-Давидовича „За ширмою“ і Романа Іваничука „Мальви“. Ми аналізували кожен твір за такою системою: 1. Головна ідея твору, 2. Головні персонажі твору, позитивні й негативні, 3. Важливі проблеми, порушені у творі — національного, суспільного чи загально-людського характеру. Загальна кінцева оцінка твору.

Також улаштовували ми літературні вечори для ширшого громадянства. Це були пропам'ятні вечори в честь Софії Парфанович, Людмили Коваленко й Леоніда Мосендза, зустріч з Іреною Книш. Відзначили 80-ліття письменниці-сеньйорки Галини Журби. Відбувся „Вечір Мистецького Слова“ з артисткою Бранкою-Кривуцькою. При кожній нагоді старалися розпродувати українські книж-

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code)

1. Date of filing: October 16, 1970.
1. Date of filing: October 16, 1971.
3. Frequency of issue: Monthly except August.
4. Location of known office of publication: 817 N. Franklin St., Phila., Pa.
5. Location of the Headquarters of the Publishers: 4936 North 13th Street, Philadelphia, Pa. 19141.
6. Names and Addresses of Publisher, Editor and Managing Editor:
Publisher: Ukrainian National Women's League of America, Inc. 4936 N. 13th St., Philadelphia, Pa. 19141.
Editor: Lidia Burachynska, 4936 N. 13th St., Philadelphia, Pa. 19141.
Managing Editor: Maria Odezynsky, 4936 N. 13th St., Phila., Pa. 19141.
7. Owner: Non-profit Organization, no stockholders.
8. Known bondholders, mortgages and other security holders: None.
9. Total No. Copies Printed (Net Press Run):
 - (A) Average No. Copies:
Each issue during preceding 12 months: 4700.
Single issue nearest to filing date: 4700.
 - (B) Paid Circulation:
 1. To term subscribers by mail, carrier delivery or by other means: 4277.
 2. Sales through agents, news or otherwise: 135.
 - (C) Free distribution (including samples) by mail, carrier delivery, or by other means: 127.
 - (D) Total No. of copies distributed: 48,444 in 11 months.
 - (E) Total Distribution (C & D): 4,599.
 - (F) Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing: 161.
 - (G) Total (sum of E & F should equal net press run shown in A): 4,700.

ки. За 5 років удалось нам збути їх на суму 550 дол.

Замітним нашим осягом було створення українського відділу в міській публічній бібліотеці. Цей відділ існує досі, побільшується і бібліотека постійно закуповує українські книжки. Гроші, зібрані з імпрез, жертвуємо на Осередок НТШ в Сарселі й на СФУЖО. Книжки закуповуємо із щомісячних членських вкладок, а по прочитанні даруємо їх до парохіяльної бібліотеки.

Так пройшло нам 5 років нашої праці. Думаю, що Гуртки Книголюбів, створені культ.-освітньою референтурою СФУЖО, оправдали себе і заслуговують на поширення.

Марія Ганас

Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді

КАТЕРИНА ПЕРЕЛІСНА

„Моїй Матусі“

ВІРШИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Ілюстрації Ніни Мудрик-Мриц

Ціна 1 дол.

Замовляти:

Mrs. K. Perelisma
749 Centre Street

Trenton, N. J. 08611. U.S.A.

НА СВЯТОЧНОМУ БАЗАРІ КОЖНОГО ВІДДІЛУ СУА

повинні бути всі наші видання:

- Книжка перекладів Лесі Українки „Дух Полум'я“ \$5.00
- Книжка Василя Барки „Жовтий князь“ \$3.00
- Книжка Олени Степанів „Напередодні великих подій“ \$1.00
- Книжка З. Терлецької „Українські страви“ \$7.00
- Зшиток Н. Костецької „Печиво“ \$1.50
- Альбом узорів. 10 таблиць, серія 3 \$2.00
- Альбом узорів, 10 таблиць, серія 4 \$2.00
- Альбом історичних строїв, серія кольорових листівок \$3.00

Для дітей:

- Платівка „Послухайте діти“ з казками і співами \$5.50
- Книжка Р. Завадовича „Чародійні музики“ \$2.50
- Діма: „Кіт-музика“ \$2.50

Замовляти заздалегідь
у Централі СУА

ЗАМОВЛЯЙТЕ ЗШИТОК ІЗ ПРИПИСАМИ

Наталії Костецької

ПЕЧИВО

Ціна з пересилкою 1.50 дол.

2nd CLASS POSTAGE
PAID AT PHIA., PA.
Return to "OUR LIFE" Magazine
4936 N. 13th St., Philadelphia 41, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Центрاليا одержала

в часі від 16 березня до 30 квітня
1971 р:

ПРЕСОВИЙ ФОНД:

Від. 3 Нью Йорк	10.00
" 4 Нью Йорк	15.00
" 8 Бронкс	10.00
" 20 Філадельфія	10.00
" 36 Шикаго	5.00
" 47 Рочестер	25.00
" 71 Джерзі Сіті	10.00

Анна Рижевська, Маямі 50.00

о. Євген, Павлина й Ірина
Дихдали 20.00

о. Василь Стебельський, Май-
нерсвіл 15.00

С. і М. Іваницькі, Акрон 10.00

С. і Д. Генік, Дітройт 10.00

По 5.00 дол.: Марія Герус, Юніон,

Марія Стасюк, Катря Гупало, Біскейн.

По 4.00 дол.: Елеонора Хом'як,

Болтон, Оксана Генгало, Філядель-

фія, Дарія Ломницька, Вестгемтон.

По 3.00 дол.: Параскева Матвієв, Со-
мервіл, Неоніля Кузич, Шикаго, Оль-
га Кузів, Ваенот, Ольга Захарія,
Серма.

По 2.00 дол.: Ольга Мельничук,
Стефанія Голуб'як, Марія Яцишин —
усі з Питтсбургу, Ольга Макар, Ді-
тройт, Марія Гоголь, Шикаго, В. Ба-
сладинська, Клівленд, Пазя Максим,
Гемилтон, Олекса Курилас, Акрон.

По 1.00 дол.: Наталія Мітрінга,
Джексон, Марія Левицька, Стейтен
Айленд, Стефанія Грицько і С. Серна,
Маямі, Марія Горошко, Стефанія О-
лійник, Христина Олійник — усі з
Питтсбургу, Марія Франко, Ньюарк,
Д. Буруштинська, Шикаго, Галина Ко-
валь, Каракас, Марія Канюка, Ірвінг-
тон, Ольга Ізьо, Едмонтон, Іванна
Петик, Філядельфія, Анна Дусаненко,
Ольга Білинська і Марія Пришляк —
усі з Нью Йорку, Ольга Кулик, Клів-
ленд, Софія Онуфрик, Фландерс, Ма-
рія Сокола, Елмайра, Дарія Балазюк,
Бетлегем, Надія Полюк, Гвелф.

ФОНД „МАТИ й ДИТИНА“:

Від. 4 Нью Йорк	10.00
" 10 Філадельфія	113.00
" 12 Клівленд	15.00
" 16 Міннеаполіс	15.00
" 28 Ньюарк	60.00
" 33 Клівленд	135.00

" 33 Клівленд (збірка) 280.00

" 36 Шикаго 5.00

" 47 Рочестер 44.00

" 57 Ютіка 60.00

" 59 Балтимор 20.00

" 65 Нью Брансвік 30.00

" 71 Джерзі Сіті 60.00

" 74 Шикаго 60.00

" 83 Нью Йорк 15.00

" 101 Шикаго 105.00

Марія Вачків, Юніон 4.00

„ФОНД 500“:

Від. 59 Балтимор 35.00

" 85 Сиракюзи 10.00

МУЗЕЙ СУА:

Від. 59 Балтимор 100.00

ФОНД „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ“:

Від. 33 Клівленд 10.00

" 59 Балтимор 35.00

" 85 Сиракюзи 25.00

Ольга Боба, Форт Лі 10.00

Євгенія Цісик, Нью Брансвік 5.00

ДЛЯ СКВУ:

Від. 1 Нью Йорк 20.00

" 21 Бруклін 10.00

" 83 Нью Йорк 25.00

З подякою

Ольга Муссаковська, секретарка

Ірина Качанівська, касієрка

БІБЛІОГРАФІЯ

ТВОРІВ ЖІНОЧОГО ПЕРА

Продовжуємо список творів, запо-
чаткований у ч. 4, 1969. Подаємо
твори жіночого пера, видані у віль-
ному світі до 1967 р. Список творів
за 1968 р. появилвся в ч. 11, 1969, а
список творів за 1969 р. у ч. 1, 1971.

Гуменна Докія: „Хрещатий Яр“,
роман-хроніка. Нью Йорк, „Солово“,
1956. 487 стор.

Цієї ж авторки:

„Вічні вогні Альберти“, Едмонтон.
Заходами Петра А. Пауша, 1959 р.
183 стор.

„Жадоба“, оповідання. Нью Йорк,
„Слово“, 1959. 217 стор.

„Серед хмаросагів“, Нью-Йоркська
мозаїка. Нью Йорк, „Слово“, 1962.
178 стор.

„Скарга майбутньому“, роман. Нью
Йорк, „Слово“, 1964. 325 стор.

„Благослови, мати“, казка-есеї.
Нью Йорк, „Слово“, 1966. 265 стор.

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF

LESYA UKRAINKA

Translated by Percival Cundy
Foreword by Clarence A. Manning

З НАГОДИ ГРАДУАЦІЇ

подаруйте

ДОЧЦІ або СИНОВІ

„Дух Полум'я“

Лесі Українки

англійською мовою

у перекладі Персіфалія Канди

з передмовою К. Маннінга

Ціна \$5.00

А Л Б О М

Історичний одяг українки

12 листівок

із текстом і поемою

ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ

Ціна 3 дол.

Замовляти:

Ukrainian National Women's League

64 Branch

142 Second Ave.

New York, N. Y. 10003